

T. C. ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

OKULÖNCESİ DÖNEMİ ÇOCUKLARININ
OYUN ODASI DUVARLARI İÇİN
SEÇTİKLERİ RENKLER

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Müşerref Konrot

ESKİŞEHİR, 1989

ÖNSÖZ

Günümüzde okulöncesi dönemin ve bu dönemdeki eğitimin önem ve gerekliliği yapılan araştırma bulgularınca açıkça ortaya konulmuştur. Anne babalarla, eğitimcilere düşen başlıca görev, okulöncesi dönemde çocuğun gerçek yaşama ayak uydurabilmesi için her türlü gelişimini sağlayacak, dış dünyayı tanımalarına, sosyal ilişkiler kurabilmesine yardımcı olacak uygun ortamı hazırlamaktır.

Okulöncesi dönemdeki çocuğun en doğal öğrenme ortamının oyun olduğu, oyun sırasında elde edilen bilgilerin daha kalıcı olması nedeniyle, çocuğa her şeyin oyunun canlı ortamı içinde öğretilebileceği savunulmakta ve çocuğun oyun gereksinmelerinin karşılanması için en uygun ortamın anaokulları olduğu ileri sürülmektedir.

Çocuğun hoşlanacağı ve ilgisini çeken bir düzenleme anaokulunu sevdirecek en önemli etkenlerden birisidir. Bu düzenlemede temel ilke çocuğa göreliktir. Çocuk, o ortamda yaşayan toplumun bir bireyi olarak ele alınıp düşünülmeli, ihtiyaç ve isteklerine saygı gösterilmesinin yanısıra, zaman zaman onun görüşlerinden de yararlanılmalıdır.

Yukarıdaki görüşü ilke olarak benimseyen araştırmacı, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Yüksek Lisans Programını tamamlamak için hazırladığı bu çalışmada okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların okullarındaki oyun odaları duvarları için seçtikleri renkleri belirlemeye çalışmıştır. Bu çalışma ile, çocukların yaş ve cinsiyeti ne olursa olsun, uygun koşullar ve iyi düzenlenmiş bir ortamda kendilerine özgür seçim hakkı tanındığında görüşlerini belirleyebilecekleri ve bu görüşlerden yararlanılabileceği vurgulandığı gibi, ileriye dönük çalışmalar için bir ön adımın atıldığı da umulmaktadır.

Araştırmacı çalışmanın gerçekleştirilmesinde pek çok kişinin desteğinden doğrudan ya da dolaylı olarak yararlanmıştı. Bunların başında gelen ve konu seçiminden başlayarak araştırmacının her aşamasında değerli katkılarını esirgemeyen, verdiği moralle çalışmanın bu hale gelmesini sağlayan hocası ve danışmanı değerli insan Sayın Prof.Dr. Kâmuran Çilenti'ye olan şükran borcunun teşekkürle ödenemeyeceği kanısındadır.

Araştırmacı, çalışmanın yapılabilmesi için gerekli izin ve onayı veren kurumlara, okulöncesi eğitim kurumları yöneticileri ile öğretmenlerine ve denek olarak yararlandığı çocukların tümüne, renk seçenek kartlarının hazırlanmasında yardımlarını esirgemeyen örnek Hırdavat ve Boya Pazarı sahibi Sayın Sakir

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖNSÖZ	i
ŞEKİLLER ve TABLOLAR LİSTESİ	vi
BÖLÜM I	
GİRİŞ	1
Problem	14
Amac	15
Önem	15
Sayıltılar	16
Sınırlılıklar	17
Tanımlar	17
BÖLÜM II	
KONU İLE İLGİLİ KAYNAKLAR	19
Temel Bilgiler	19
Konuya İlişkin Araştırmalar	26
BÖLÜM III	
YÖNTEM	31
Araştırma Modeli	31
Evren ve Örneklem	31
Verilerin Toplanması	33
Verilerin Çözümlemesi ve	
Yorumlanması	38
BULGULAR	42
YORUM	70
BÖLÜM IV	
ÖZET, YARGI ve ÖNERİLER	73
Özet	73
Yargı	76
Öneriler	78
Uygulamaya Yönelik Öneriler	78
İleriki Araştırmalara	
Yönelik Öneriler	79

EKLER

Çeşitli Anaokulu Planları (EK-1 A,B,C,D)	81
izin ve Onaylar (EK-2 A,B,C,D,E)	85
Veri Kayıt Formu Örneği (EK-3)	90
Araştırmada Kullanılan Renklerden Oluşan Plastik Duvar Boyası Renk Kataloğu (EK-4)	91
Büyük Turp Öyküsü (EK-5)	92
Haydi Boyayalım Öyküsü (EK-6)	98
Çift Örneklem Kolmogorov-Smirnov Testinde D'nin Kritik Değerleri Tablosu (Büyük Örneklem iki Uçlu Test) (EK-7)	104
Tek Örneklem Kolmogorov-Smirnov Testinde D'nin Kritik Değerleri Tablosu (EK-8)	105

KAYNAKÇA

106

SEKİLLER ve TABLOLAR LİSTESİ

		<u>Sayfa</u>
Sekil-1	Çocuktan Yetişkinliğe Renk Tercihi	24
Tablo-1	Eskişehir İli Merkezi Okulöncesi Eğitim Kurumları ile Kurumlardaki Çocuk Sayısı	32
Tablo-2	Deneklerin Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Sayısal Dağılımı	42
Tablo-3	Deneklerce Seçilen Renklerin Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Sayısal Dağılımı	44
Tablo-4	Eskişehir İli Merkezi Okulöncesi Eğitim Kurumları Oyun Odası Duvar Renkleri	45
Tablo-5	Deneklerin Oyun Odası Duvarı için Seçtikleri Renklerle Devam Ettikleri Kurumların Oyun Odası Duvar Renginin Sayısal Karşılaştırması	46
Tablo-6	Okullarındaki Oyun Odası Duvarı ile Aynı Rengi Seçen Deneklerle Farklı Seçen Deneklerin Yüzde Miktarları Yönünden Karşılaştırılması	48
Tablo-7	Deneklerin Cinsiyete Göre Renk Seçimleri Sayısal Dağılımı	49
Tablo-8	Deneklerin Cinsiyete Göre Seçtikleri Renklerin Kolmogorov-Smirnov Testi için Düzenlenmesi	51
Tablo-9	Deneklerin Yaş Gruplarına Göre Renk Seçimleri Sayısal Dağılımı	52

Tablo-10	36-42 Ay ile 43-48 Aylık Yaş Grubu Deneklerin Seçtikleri Renklerin Kolmogorov-Smirnov Testi için Düzenlenmesi	54
Tablo-11	36-42 Ay ile 49-54 Aylık Yaş Grubu Deneklerin Seçtikleri Renklerin Kolmogorov-Smirnov Testi için Düzenlenmesi	56
Tablo-12	36-42 Ay ile 55-60 Aylık Yaş Grubu Deneklerin Seçtikleri Renklerin Kolmogorov-Smirnov Testi için Düzenlenmesi	58
Tablo-13	43-48 Ay ile 49-54 Aylık Yaş Grubu Deneklerin Seçtikleri Renklerin Kolmogorov-Smirnov Testi için Düzenlenmesi	60
Tablo-14	43-48 Ay ile 55-60 Aylık Yaş Grubu Deneklerin Seçtikleri Renklerin Kolmogorov-Smirnov Testi için Düzenlenmesi	62
Tablo-15	49-54 Ay ile 55-60 Aylık Yaş Grubu Deneklerin Seçtikleri Renklerin Kolmogorov-Smirnov Testi için Düzenlenmesi	64
Tablo-16	Deneklerin Seçtikleri Renklerin Sayısal Dağılımı	66
Tablo-17	Deneklerin Seçtikleri Renklerin Kolmogorov-Smirnov Testi için Düzenlenmesi	67
Tablo-18	Deneklerin Okullarındaki Oyun Odası Duvarları için Seçtikleri Renklerin Derecelendirilmesi	69

BÖLÜM I

Giriş

Çağımız sosyal, ekonomik, politik ve kültürel değişme ve gelişmelerin görülmedik hız kazandığı bir çağdır.

Bireylerin bireysel ve toplumsal yaşamlarının her aşamasında mutlu olabilmeleri için yenilikleri benimseyerek, çağın gereklerini yerine getirmeleri gerekir.

Eğitim, "insanı, hem çevredeki değişmelere uyum sağlayacak, hem de çevrede istenilen değişmeleri yaratabilecek yeterliğe ulaştırmak " (Başaran, 1983, s.32) olarak tanımlanabilir. Bu tanımın da açıkça ortaya koyduğu gibi, çağın gereklerini yerine getirebilmek ancak belli bir eğitim ile mümkündür.

"Eğitim, birey ile onun yaşadığı çevre arasında oluşan bir süreçtir" (Çilenti, 1979, s.13). Günümüzde tüm eğitimcilerin kabul ettiği bir gerçek bu sürecin doğum ile başlayıp, bir ömür boyu sürdüğüdür (Mialaret, 1977, s.7; Varış, 1981, s.15; Yörükoğlu, 1983, s.101).

Eğitim sürecinin doğum ile başlayıp, zorunlu öğretim çağına kadar olan dönemine okulöncesi eğitim dönemi denir (Mialaret, 1977, s.6-7).

Okulöncesi eğitimi, "doğumdan, ilkökul başlangıcına kadar olan çocukluk yıllarını içine alan, bu yaş çocuklarının bireysel özelliklerine ve gelişimsel düzeylerine uygun, zengin uyarıcı ve çevre olanakları sağlayan, onların tüm gelişmelerini toplumun kültürel değerleri ve özellikleri doğrultusunda, en iyi biçimde yönlendiren bir eğitim sürecidir." (Oğuzkan ve Oral, 1987, s.2).

Bilindiği gibi, temel bilgi ve becerilerle alışkanlıklardan çoğu okulöncesi dönemde kazanılmaktadır. Bu dönem bireyin fiziksel, zihinsel, duygusal, sosyal ve sanatsal gelişim alanlarının en hızlı geliştiği ve kişilik temellerinin atıldığı yıllardır (Bloom, 1964; Piaget, 1966; Hess ve Croft, 1972; Mc Candless ve Trotter, 1977; San, 1979; Fişek ve Sükan, 1983; Russell, 1984; Oğuzkan ve Oral, 1987; Ömeroğlu ve Arı, 1988). Bu yüzden okulöncesi eğitim döneminin insan yaşamının en kritik dönemi olduğu ve bu dönemde kazanılan davranışların yaşam boyu sürdüğü ve "bireyin yaşamında çok ileri uzanan bir zincirin ilk halkaları" nı (Tanilli, 1988, s.14) oluşturduğu kabul edilmektedir (Sevil, 1977; Şahinkaya, 1977; Ersoy, 1988). Bu dönemin uygun şartlar altında ve uygulanacak bilinçli bir eğitim ile çocuğu her yönüyle en iyi şekilde geliştirmek için değerlendirilmesi gerektiği görüşü üzerinde birleşilmektedir.

Okulöncesi eğitim alanı, diğer eğitim alanlarına göre daha yeni gelişen bir alandır. Önceleri aile ortamında yetişen, eğitilen çocuklara yeni davranış özellikleri edindirme, çeşitli beceriler kazandırma ve kendi çağlarına

uyum sağlayacak düzeye ulaştırabilme gereği alana verilen önemi arttırmış, yapılan çalışmaları hızlandırmıştır (Öz, 1983, s.235).

Okulöncesi eğitimin günümüzde hemen hemen her ülkede büyük önem kazanması ve yaygınlaşmasının nedenleri şöyle özetlenebilir:

- Bireylerce eğitime verilen önemin artması ve genel olarak eğitimin bir sosyal sınıftan diğer bir sosyal sınıfa geçmek için güçlü bir araç olduğunun kavranması,

- Çocuk gelişimine ilişkin bilgilerin artması ve okul öncesi dönemin insan yaşamındaki öneminin daha belirginleşmesi,

- Aile yapısında meydana gelen değişmelerle "çekirdek aile" ya da "modern aile" denilen anne, baba ve çocuklardan oluşan aile tipinin yaygınlaşması,

- Aileler arasındaki eğitim düzeyi farklılıklarının okulöncesi eğitim ile kısmen de olsa giderilerek, çocukların zorunlu öğretim için eşit koşullar altında hazırlanması,

- Yapılan araştırmalar sonunda, çocukların zorunlu öğretimden önce yazma, okuma, aritmetik vb. soyut öğretime hazırlanmalarının okuldaki başarılarında etkili olduğunun ve okulöncesi dönemde kazandırılan sosyal uyumun öğrenci başarısına olan olumlu etkisinin ortaya çıkması,

- Mimari yapıda meydana gelen değişiklikler nedeniyle oyun alanlarının azalması,

- Dünya ülkelerinde kadın haklarına olan saygınlığın artması, kadının sosyal, mesleki ve kişisel yaşamındaki bireysel haklarını kazanması,

- Sanayileşme ve endüstrileşme nedeniyle artan işgücü açığının kadının da iş hayatına katılması ile kapatılması yoluna gidilmesi,

- Hemen hemen tüm ülkelerin anayasalarında var olan "vatandaşlarına imkân eşitliği sağlamak" temel ilkesinin uygulamaya konulması.

Yukarıda kısaca sıralanan bu psikolojik, sosyal, ekonomik ve kültürel nitelikte ve toplumsal değişmeye ilişkin etkenler, değişik kültürlerde ve değişik şekillerde de olsa okulöncesi eğitimin önem kazanması ve yaygınlaşmasında çok önemli rol oynamıştır (Özguven, 1977, s.144-147; Gürkan, 1982, s.11; Oktay, 1985, s.107).

Okulöncesi eğitim döneminde çocuğun doğal ihtiyaçları karşılanıp, her türlü gelişimine ve yeteneklerini geliştirmesine yön verilerek, öğrenme, olgunlaşma ve iyi davranışlar kazanmasına yardımcı olmak gerekir. Okulöncesi eğitim kurumlarını sadece çalışan annelerin çocuklarını barındıran, onları güvenli bir ortam içinde oyalayan yerler olarak görmek yanlıştır.

"Okulöncesi eğitim kurumları, ailenin sunduğu sınırlı olanakları zenginleştiren, çocuklara gerek fizik, gerekse zihinsel ve sosyal gelişmeleri açısından daha yeterli bir ortam sunan eğitsel ve sosyal çevrelerdir" (Oğuzkan ve Oral, 1987, s.106).

"Her çocuğun hakkı olan okulöncesi eğitim" in (Seyrek ve Sun, 1985, s.30) "başlıca uğraşısının (öteki uğraşılarını saksaklamadan) gerçekten eğitim" (Mialaret, 1977, s.11) olan kurumlarda verilmesi gerekir.

Okulöncesi eğitim kurumları; 0-5 yaş arası çocukların "tüm gelişmelerini -fiziksel, zihinsel, duygusal, sosyal vb.- sağlıklı ve düzenli fiziksel koşullar içinde, toplumun kültürel özellikleri doğrultusunda en iyi biçimde yönlendiren onlarda sağlam bir kişiliğin, sosyal duyarlılığın ve yaratıcı işlek bir zekânın temellerini atan, uzman-eğitici kadroya sahip, temel fonksiyonu eğitim olan kuruluşlar" olarak tanımlanırlar (Oğuzkan ve Oral, 1987, s.3).

Bu kurumlardan 0-2 yaş arası çocuklara yönelik olanlar kreş, 2-4 yaş arası gruba yönelik olanlar yuva, 4-5 yaş arası gruba yönelik olanlar anaokulu ve 5 yaş için hizmet verenler anasınıfı olarak adlandırılır (Oğuzkan ve Oral, 1987, s.3; MEGSR'na Bağlı Anaokulları ve Anasınıfları Yönetmeliği, 1984).

Bu kurumlar dışında, gündüz bakımevi adı altında sıfır yaşından okul çağına kadar olan çocukların barındırıldığı, çocuğun eğitiminden çok sağlıklı büyümesini amaçlayan kurumlar da alana hizmet götürmektedir (Oğuzkan ve Oral, 1987, s.87).

Ülkemizdeki okulöncesi eğitim kurumlarından 0-3 yaş arası gruba yönelik olanlar ile gündüz bakımevleri, Sağlık ve Sosyal Yardım

Bakanlığı'na, 3-5 yaş arasına yönelik olanlar ise Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlıdır (Vassaf, 1979, s.34-35).

Bazı işyerlerinde açılan, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na bağlı olan kurumlarla bazı üniversite ve kamu iktisadi kuruluşlarına bağlı okulöncesi hizmet birimleri kendi mensuplarına hizmet vermektedir (Vassaf, 1979, s.35; Kantarcıoğlu, 1984, s.20).

Bunlar dışında özel kişilerce kurulan ve yürütülen kurumlar da bulunmaktadır (Oğuzkan ve Oral, 1987, s.36; Üstünoğlu, 1987, s.21). Bu kurumlardan kreş ve gündüz bakımevi adını taşıyanlar Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'nın, yuva ve anaokulu adını taşıyanlar Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın izni ile kurulur ve ilgili bakanlıkça denetlenirler (Vassaf, 1979, s.36).

Okulöncesi eğitim kurumları amaç ve uygulamaları açısından ele alındığında iki gruba ayrılabilir:

- 0-3 yaş arası gruba yönelik, çocuğun bakım ve korunmasını amaçlayan "gözetimsel" kurumlar,

- 3-5 yaş arası çocuklara yönelik, daha çok eğitime önem veren "eğitimsel" kurumlar (Vassaf, 1979, s.42; Oğuzkan ve Oral, 1987, s.12).

Okulöncesi eğitim kurumları arasında bağlı buldukları kurumlara ve hizmet verdikleri yaş gruplarına göre farklı bazı yan amaçlar bulunmakla beraber, temel amaç "çocuğun kişiliğini, her yönüyle genel gelişmesini

kolaylaştırmak ve çocuğun eğitimini ilerletmektir" (Mialaret, 1977, s.11; Oğuzkan ve Oral, 1987, s.12; Ömeroğlu ve Arı, 1988, s.51).

Ülkemizdeki okulöncesi eğitim kurumlarının amaç ve görevleri 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda değişiklik yapan 2842 Sayılı Kanun'un 20. maddesinde şu şekilde belirlenmiştir:

- Çocukların, beden, zihin ve duygu gelişmesini iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak,

- Onları ilköğretime hazırlamak,

- Şartları elverişsiz çevreden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı meydana getirmek,

- Çocukların Türkçe'yi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamak.

Okulöncesi eğitim, Türk Milli Eğitim Sistemi içerisinde diğer basamaklardaki eğitim gibi "belli bir eğitim yerinde yapılan planlı, örgütlenmiş eğitim" (Başaran, 1983, s.200) olarak ele alınmakta ve sistem içinde önemli bir yer tutmaktadır (Öz, 1983, s.256).

Alanda yapılan araştırmaların ortaya koyduğu bulgulara göre, ülkemizde okulöncesi eğitim kurumları arasında ilk sırayı anaokulları almaktadır (Üstünoğlu, 1987, s.20). Çünkü ülkemizde okulöncesi eğitim dar anlamıyla, "3-5 yaş arasındaki çocukların düzenli bir programla eğitildikleri kurumlardaki eğitimleri" (Oktay, 1985, s.107) olarak ele alınmakta ve bu eğitim ana okullarında ve ana sınıflarında verilmektedir

(Levent ve diğçerleri, 1983, s.243). Bu yüzden okulöncesi eğitim kurumları olarak anaokulları esas alınmakta ve alanda yapılan çalışmalar anaokulu üzerinde yoğunlaşmaktadır (Ulçay, 1983, s.2; Kantarcıoğlu, 1984, s.18; Belik, 1985, s.160; Ural, 1986, s.14; Ural, 1987, s.9; Oğuzkan ve Oral, 1987, s.11).

Anaokulları, Anaokulları Yönetmeliği'nin birinci maddesinde "üç yaşından ilkokul çağına kadar olan çocukların bakım ve korunmalarını ve her yönden gelişmelerini sağlayan eğitim kurumları" olarak tanımlanır.

Anaokullarının amaçları şu şekilde sıralanabilir:

- Çocukların fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişmelerine, uygun düzenlenmiş ortamlarda yardımcı olmak, kişilik gelişmelerini güçlendirmek ve yönlendirmek,

- Farklı ortamlardan gelen çocukların eksikliklerini, ortak bir yetiştirme ortamı içinde koruyucu önlemlerle gidermek ve çocukları zorunlu öğretim için aşağı yukarı eşit düzeye getirmek,

- Çalışan annelerin, çocuklarının bakımı ve eğitimi konusunda yardımcı olmak ve karşılaşılan sorunlara çözüm yolları göstermek,

- Anne ve babanın çocuk yetiştirme ile ilgili eğitsel görüşlerini etkilemek, bu konu ile ilgili davranışlarını yönlendirmek,

- Çocuklara uyuma, dinlenme, istenilen etkinliklerde bulunma gibi disiplin alışkanlıkları vermek, düzen, saygı, yardım duygularını geliştirmek,

- Çocukların Türkçe'yi dil kurallarına uygun olarak düzgün ve güzel konuşmalarını sağlamak,

- Çocukları zorunlu öğretime hazırlamak,

- Anaokulları için öğretmen yetiştiren kurumların uygulama çalışmalarına imkân vermek (Anaokulları Yönetmeliği, 1962; Kantarcıoğlu, 1984, s.18; Oğuzkan ve Oral, 1987, s.12).

Anaokullarının temel amacı, "çocuğun gelişimine, eğitimin temel hedefleri doğrultusunda yardımcı olmaktadır" (Oğuzkan ve Oral, 1987, s.12).

Anaokulunun eğitim amaçları çocuğun gelişim alanlarına göre şöyle gruplandırılabilir:

- Benlik kavramının gelişmesine ilişkin amaçlar: Bu amaçlar çocuğun güven duygusu kazanmasına, kendini denetlemeyi öğrenmesine, bağımsız davranmaya yönelmesine, kendi kendine karşı olumlu tutum geliştirmesine ve cinsel rolleri öğrenmesine yardımcı olan amaçlardır.

- Bilisel gelişime ilişkin amaçlar: Bu amaçlar çocuğun yaratıcılık, sorun çözme, üreticilik becerilerini kazanmasına ve dil gelişimine yardımcı olan, ilkokula hazırlamaya yönelik amaçlardır.

- Bedensel gelişime ilişkin amaçlar: Bu amaçlar çocuğun kendi bedenini ve işlevlerini tanımasına ve kas gelişimini sağlayacak beceriler kazanmasına yardımcı olan amaçlardır.

- Sosyal ve duygusal gelişime ilişkin amaçlar: Bu amaçlar çocuğun sevgi alma, verme ve paylaşmayı öğrenmesine, kişiler arası iyi ilişkiler kurup geliştirmesine, içinde yaşadığı çevre ve toplumu tanıyıp, sosyal kuralları öğrenmesine yardımcı olan amaçlardır (Ulçay, 1983, s.2-8; Kantarcıoğlu, 1984, s.25-26; Oğuzkan ve Oral, 1987, s.14-22).

Anaokullarınca belirlenen amaçlara ulaşabilmek için şu şartların yerine getirilmesi gereklidir (Kantarcıoğlu, 1984, s.21):

- Anaokulu çağındaki çocuğun ihtiyaçlarının belirlenmesi,

- Bu ihtiyaçları karşılayacak programların düzenlenmesi,

- Sağlık şartlarına uygun, çocuğu her an meşgul tutacak eğitsel bir ortam hazırlanması,

- Aile eğitimi ile zorunlu öğretim arasında dengeli ve başarılı bir çalışma yapılması,

- Bu çalışmayı yürütebilecek nitelikli eleman yetiştirilmesi.

Her insanın beslenme, çoğalma, korunma, uyku ve dinlenme gibi yaşamını ve soyunun devamını sağlayan fiziksel ihtiyaçları, sevme, sevilme ait olma, güvence ve sosyal bir duruma sahip olma gibi doğumdan sonra belirlenen ve yaşadığı

psiko-sosyal ortam içinde gelişen oldukça soyut duygusal, sosyal ve psikolojik ihtiyaçları vardır (Çilenti, 1984, s.2-3).

"Çocuğun başlıca ihtiyaçları ise şöyle sıralanabilir:

- Bedensel ihtiyaçlar,
- Sevgi ve güven ihtiyacı,
- Arkadaş ihtiyacı,
- Oyun, araç-gereç ve oyun yeri ihtiyacı,
- Özgürlük alanında gelişim ihtiyacı,
- Düzenli ve güvenli bir hayat ihtiyacı."

(Kantarcioglu, 1984, s.33).

Anaokuluna devam eden çocukların bu ihtiyaçları, belirli bir plan ve düzen içinde, geliştirici, esnek ve yön verici bir programla karşılanabilir (Cizre, 1983, s.257; Demiral, 1983, s.259; Kantarcioglu, 1984, s.37; Belik, 1985, s.161; Oğuzkan ve Oral, 1987, s.112; Genç, 1987, s.21). Böyle bir program ancak uygun fiziki ortamda, iyi yetiştirilmiş öğretmenle birlikte gerçekleştirilebilir (Gürkan, 1983, s.218; Oktay, 1985, s.108; Kantarcioglu, 1987, s.34; Oğuzkan ve Oral, 1987, s.119).

Okulöncesi eğitimin belirlenen amaca ulaşmasında en önemli etken öğretmen (Ulçay, 1983, s.25; Üstünoğlu, 1987, s.24) olmakla beraber, fiziki ortamın küçük çocukların okulla ilgili ilk yaşantılarındaki yeri de yadsınamaz (Oğuzkan ve Oral, 1987, s.120; Kantarcioglu, 1987, s.32).

İyi düzenlenmiş bir fiziki ortamın çocukların davranışlarını, birbirleriyle ve yetişkinlerle kurdukları ilişkiyi olduğu gibi, öğrenme

olanaklarını da olumlu yönde etkilediği ileri sürülmektedir. Uygun bir ortamda oynanan oyundan çocuklar büyük bir zevk alırlar ve sürekli birşeyler öğrenirler.

Yapılan araştırmalara göre insanın en yoğun öğrendiği dönem 0-8 yaş arasındadır ve öğrenmenin sekiz yaşa kadar gösterdiği akış, öğrenme ile oyun arasında sıkı bir bağ olduğu sonucunu ortaya koymaktadır (Sükan, 1983, s.6).

Çocuğun gelişmesi ve öğrenmeye hazırlık aşaması oyun içinde gerçekleşmektedir. Bu yüzden de aile ve okulöncesi eğitim kurumlarındaki eğitime yönelik etkinliklerde oyun büyük bir yer tutmaktadır.

Oyun, çocuğun özgürce ve hiçbir dış baskı olmadan giriştiği ve yürüttüğü en ciddi işi olarak kabul edilmektedir. Çocuk, oyun içinde çevresindeki karmaşık olayları sadeleştirip, somutlaştırarak kavrayıp, gerçek yaşamı tanırken, aynı zamanda bedensel ve zihinsel gelişmesi için gerekli olanakları bulmaktadır. Karar verme, kurallara uyma, sebep-sonuç ilişkilerini kurma yetilerini kazanmakta; doğru, yanlış, güzel, iyi, kötü gibi değer ve kavramları öğrenmekte ve benimsemektedir (Hoare, 1970, s.14; Sel, 1972, s.24; Crowe, 1974, s.9; Tezcan, 1980, s.175; Yörükoğlu, 1983, s.120; Fişek ve Sükan, 1983, s.84; Russell, 1984, s.94).

Çocuğun eğitiminde oyunun en etken araç olduğu, bu nedenle de, çocuğa bu olanağın tanınması gerektiği kuşkusuz kabul edilen bir görüştür. Aynı zamanda oyun için gerekli araç gereç ile, oynanabileceği uygun ortam

sağlanmasının da en az oyun olanağı tanımak kadar gerekli olduğu özellikle vurgulanmaktadır (Berson ve Chase, 1968; Basten, 1970; Crowe, 1974; Sel, 1977; Mc Candless ve Trotter, 1977; Montessori, 1982; Oğuzkan, ve Diğerleri, 1981; Sükan, 1983; Yörükoğlu, 1983; Seyrek ve Sun, 1985; Kantarcıoğlu, 1987; Oğuzkan ve Oral, 1987).

Anaokullarında, programda belirlenen etkinliklerin gerçekleştirilebilmesi için bina içinde ve dışında çocukların oynayabilecekleri oyun alanları gereklidir (Ulçay, 1983, s.29; Sükan, 1983, s.11; Seyrek ve Sun, 1985, s.78; Oğuzkan ve Oral, 1987, s.41; Kantarcıoğlu, 1987, s.19).

Anaokullarında bina içindeki oyun etkinlikleri oyun odalarında gerçekleştirilir. Oyun odaları çocukların araçlı, araçsız çeşitli oyunları oynamalarına elverişli özellikleri taşıyan alanlardır (Seyrek ve Sun, 1985, s.78).

Ek-1 A,B,C,D¹ de çeşitli anaokulu bina planları verilmiştir. Bu planların hepsinde ortak olan yan oyun için özel oyun odalarının olmasıdır.

Anaokulunda eğitimin niteliğini belirleyen etkenlerden birisi de fiziki ortamın bir boyutunu oluşturan oyun odalarının düzenlenmesi ve donatılmasıdır (Ulçay, 1983, s.27).

Oyun odalarının düzenlenmesi ve donatımında esas olan çocuğa göreliktir. Oyun odaları sağlık ve güvenliğe uygun, çocuk sayısına yetecek büyüklükte olmalı, okulda bulunan eşyaların boyutları çocuklara göre ayarlanmalıdır (Oğuzkan,

ve Diğerleri ... , 1981, s.18; Ulcay, 1983, s.29; Kantarcioğlu, 1984, s.45; Oğuzkan ve Oral, 1987, s.121).

Oyun odalarının tabanı marley gibi temizlenmesi kolay malzeme ile kaplanmalı, çocukların zaman zaman yerde oturacakları düşünülerek yerlere halı veya kilim serilmelidir (Ulcay, 1983, s.29; Oğuzkan ve Oral, 1987, s.124).

"Duvarlar ... kolaylıkla temizlenebilecek gibi olmalı, plastik badana boyası" ile boyanmalıdır (Ulcay, 1983, s.29). Duvar rengi konusunda belirlenmiş bir ölçüt olmamakla beraber, "canlı ve şiddetli renkler" in gözleri ve sinir sistemini bozucu özelliklerinden ötürü kullanılmaması, bunun yerine "teskin edici renkler" in seçilmesi önerilmektedir. "Tatlı bir yeşil, anaokulu için en iyi renk" olarak belirlendikten sonra "pembe, soluk mavi, biraz kırılmış sarı veya hafif gri" gibi renklerin "çocuğu çeken renkler" olduğu ileri sürülmektedir (Kantarcioğlu, 1987, s.34).

Buradan hareketle araştırmanın problemi şu şekilde belirlenmiştir.

Problem

"Okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden 36-60 aylık çocuklar, okullarındaki oyun odası duvarları için hangi rengi seçmektedirler?"

Bu sorunun yanıtlanması için aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır:

- Okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden 36-60 aylık çocukların okullarındaki oyun odası duvar renkleri arasında kurumlar arası farklılıklar var mıdır?

- Okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden 36-60 aylık çocukların okullarındaki oyun odası duvar rengi ile kendi seçtikleri oyun odası duvar rengi arasında farklılık var mıdır?

- Okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden 36-60 aylık çocukların okullarındaki oyun odası duvarları için seçtikleri renkler arasında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

- Okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden 36-60 aylık çocukların okullarındaki oyun odası duvarları için seçtikleri renkler arasında yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

- Okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden 36-60 aylık çocukların okullarındaki oyun odası duvarları için seçtikleri renkler belli bir renkte yoğunlaşmakta mıdır?

Amac

Araştırmanın amacı, okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden 36-60 aylık çocukların okullarındaki oyun odası duvarları için seçtikleri renkleri belirlemektir.

Önem

Ülkemizde okulöncesi eğitim alanında karşılaşılan güçlüklerden birisi de uygun fiziki ortamın sağlanabilmesidir. Alanın diğer boyutlarında olduğu gibi, fiziki ortamın

uygunluğunu karşılaştırabilecek özellikleri belirleyen ölçütlerin olmaması da güçlüğün bir başka çözüm bekleyen yönüdür.

Okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden 36-60 aylık çocukları esas alarak yapılan bu çalışma ile, uygun fiziki ortam hazırlamada diğer etmenlerin yanısıra çocukların görüşlerinden de yararlanılabileceği vurgulanmaya çalışılmıştır.

Ayrıca, araştırma için yapılan alanyazın taramasında okulöncesi eğitim alanının fiziksel koşulları ile ilgili çok az sayıda kaynağa ulaşılabilmesi ve okulöncesi eğitim kurumlarında görev yapan kişilerin kaynak yetersizliği konusundaki yakınmaları, hem alanın tümüne, hem de bu boyutuna ilişkin pek çok çalışmaya gereksinim olduğunu göstermektedir.

Bu nedenle de araştırmanın alanda kaynak oluşturacak, yapılması gereken birçok çalışmaya yol açıcı nitelikte bir ön çalışma olacağı sanılmaktadır.

Sayıltılar

Yapılan bu çalışma aşağıdaki sayıltılara dayanmaktadır:

- Çocukların okullarındaki oyun odaları için seçecekleri renkleri belirlemek amacıyla onları güdülemek ve işe hazır hale getirmek için uygulanan öykünün, bu yaş grubu çocuklarının düzeyine uygun olduğu sonucuna varan okulöncesi eğitim kurumu öğretmenlerinin kararları gerçeği yansıtmaktadır.

- Renk seçenek kartlarının boyutları ve sayısı çocukların karar vermesi için uygundur.

- Renk seçenek kartlarında kullanılan plastik boya renkleri duvar boyası rengi belirlemek için yeterli seçenek sunmaktadır.

- Farklı cins ve yaş gruplarında bulunan çocuklardan elde edilen bulgular, renk tercihlerinin belirlenmesi ve sonucunun genelleştirilmesi için yeterlidir.

Sınırlılıklar

Bu araştırmanın sınırlılıkları şunlardır:

- Araştırma, Eskişehir ili merkezindeki okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden 36-60 ay arası yaş grubuna giren çocukları kapsamaktadır.

- Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kimsesiz Çocuklar Yuvası'ndaki çocuklar ile Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesindeki anasınıflı çocukları araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır.

- Araştırmada plastik duvar boyası üreten firmaların piyasaya sürdükleri boyalardan ortak olarak seçilen yirmi üç renk esas alınmıştır.

Tanımlar

Okulöncesi eğitim: Doğumdan zorunlu öğretime kadar olan çocukluk yıllarını kapsayan eğitim süreci.

Okulöncesi eğitim kurumu: Okulöncesi eğitimi üstlenen, temel fonksiyonu eğitim olan sosyal kuruluş.

Anaokulu: 3-5 yaş arası çocuklara yönelik okulöncesi eğitim kurumu.

Oyun: Çocuğun bedensel, ruhsal ve moral gelişimini sağlayan; haz ve neşe yaratan tek ya da grupça yapılabilen etkinlik.

Oyun odası: Okulöncesi eğitim kurumunda çocukların araçlı-araçsız çeşitli oyunları oynamalarına elverişli özellikleri taşıyan alan.

Duvar boyası: Tuğla, beton, briket ve benzeri blok malzemeyle yapılmış siva veya alçı ile kaplanmış duvarların yüzeylerinde kullanılan son kat duvar kaplama malzemesi.

Renk: Işınlardan eşya yüzlerine çarpıp yansınmasıyla gözümüzde oluşan türlü duyum.

Renk seçenek kartları: Renk seçimi için hazırlanan, her biri değişik renk plastik duvar boyası ile boyanmış, 7 cm X 10 cm boyutundaki renkli kartlar.

- Fiziksel sistemde renk: Renk, bu sistemde ışık olarak ele alınıp, ölçüler ve rakamlarla bir fiziksel olay olarak değerlendirilmektedir.

- Fizyolojik sistemde renk: Bu sistemde renk, ışığın göz retinası ve sinir sisteminde meydana getirdiği değişimler açısından ele alınmaktadır.

- Psikolojik sistemde renk: Bu sistemde renk, ışık etkilerinin beyinde uyandırdığı tepkiler olarak ele alınıp incelenmektedir.

Renk dört ana ögeden meydana gelmektedir. Bunlar sırasıyla ışık, yüzey (veya boya), göz ve algılamadır. Rengin kavranabilmesi için bir ışık kaynağı, bu kaynaktan çıkan ışınları yansıtacak bir yüzey, yansıyan ışığı görecek göz ve algılayacak beyin gerekmektedir (Temizsoylu, 1987, s.10).

Renk her nesne için tüm normal insanlarda değişmez bir gerçeklikle olduğundan maddenin bir özelliği olarak kabul edilmektedir (Denel, 1970, s.52).

Pratikte ışıktaki renk ve tüpteki boya rengi veya yüzeysel boya rengi olarak iki çeşit renk bulunmaktadır (Denel, 1970, s.83; Temizsoylu, 1987, s.12). Ancak bu iki rengi birbirinden ayırarak incelemek mümkün değildir (Bilim ve Yaşam Ansiklopedisi, 1976, s.195; Alp, 1984, s.83).

Işık enerji kaynağından gözümüze gelen ışının elektromanyetik dalgalara dönüşmüş şekli olarak tanımlanmaktadır. İnsanlar için esas özelliği olan ışık renginin beyaz olduğu kabul edilmektedir. Beyaz ışık somut bir şekilde

izlenebilen ve sonsuz sayıda ışıınımdan oluşan gökkuşağı renklerinin karışımından oluşmaktadır. Güneş ışığının bir prizmadan geçirilmesiyle elde edilen tayf çözümlenmesinden bu durum açıkça görülebilmektedir. Bu çözümlene ilk kez 1676 yılında Newton tarafından gerçekleştirilmiştir. Newton, karanlık bir odadaki beyaz perde üzerine ince bir delikten geçen ve bir prizmadan yansıyan güneş ışığını düşürerek tayf adı verilen, yedi renkten oluşan şeridi elde etmiştir. Bu renklere solar spektrum adını vermiştir. Solar spektrumda renkler kırmızı, turuncu, sarı, yeşil, mavi, lacivert ve mor şeklinde değişmeyen bir sıra izlemektedir. Bu renkler birleştirildiğinde tekrar beyaz ışık elde edilmektedir (Birren, 1966, s.83; Denel, 1970, s.83; Bilim ve Yaşam Ansiklopedisi, 1976, s.187; Atar, 1978, s.3; Temizsoylu, 1987, s.10).

Spektrum dalga boylarına göre bölünebilmektedir. Böylece, ışık renklerinin farklı dalga boylarının olduğu ortaya çıkmaktadır. Dalga boyları farklı olan bu renklere değişik adlar verilmektedir (Birren, 1966, s.184; Bilim ve Yaşam Ansiklopedisi, 1976, s.196).

Yüzeysel ya da tüpteki boya renkleri yansıtıkları ışığa göre ikiye ayrılmaktadır (Birren, 1966, s.83; Temizsoylu, 1987, s.12):

- Akromatik renkler: Bu renkler, beyazdan başlayıp siyaha kadar giden gri türünde olan renklerdir. Renk özellikleri açık ve koyu olarak tanımlanmaktadır.

- Kromatik renkler: Bu renkler, özellikleri tanımlanabilen renklerdir ve üç grupta toplanmaktadır:

- Ana renkler: Solar spektrumdaki renkler incelendiğinde asıl olan renklerin kırmızı, sarı ve mavi olarak üç tane olduğu görülmektedir. Bu üç renge ana renkler adı verilmektedir. Ana renkler doğada saf olarak bulunmaktadır.

- Ara renkler: Ana renklerin birbiriyle karışımından elde edilen renklerdir. Kırmızı-sarı karışımından oluşan turuncu, sarı-mavi karışımından oluşan yeşil, mavi-kırmızı karışımından oluşan mor ara renklerdir.

- Grileşmiş renkler: Ana ve ara renklere gri karıştırılmasıyla elde edilen renklerdir. Karıştırılan ara veya ana renklerin açık veya koyu tonu olarak adlandırılırlar.

Renkler psikolojik olarak insanda oluşturdukları sıcaklık ve soğukluk etkilerine göre sıcak ve soğuk renkler olarak iki grupta ele alınmaktadır (Atar, 1978, s.8; Berk, 1982, s.102; Temizsoylu, 1987, s.14). Bu renklere bazen parlak ve sönük renkler de denilmektedir (Türkdoğan, 1967, s.70).

- Sıcak veya parlak renkler: Dalga boyları kısa ve yüksek titreşimli renklerdir. Bu özelliklerinden ötürü insan gözüne en çabuk çarpan renklerdir. Kırmızı, sarı ve turuncu sıcak renk grubunu oluşturmaktadır ve en sıcak rengin turuncu olduğu kabul edilmektedir.

- Soğuk veya sönük renkler: Daha sakin özellikte olan renklerdir. Göz retinasına daha geç düştüklerinden mavi, yeşil ve mor bu grupta yer almaktadır. Mavi en soğuk renk olarak kabul edilmektedir.

Sıcak renklerin önce görülme özelliklerinden ötürü yakınlık hissi uyandırdıkları ve bu yüzden de kapladıkları alanı küçük gösterdikleri, soğuk renklerin ise daha sonra görülmeleri nedeniyle kapladıkları alanı daha büyük gösterdikleri ileri sürülmektedir (Kleeman, 1983, s.61; Alp, 1984, s.,86; Temizsoylu, 1987, s. 14.).

"Renk, ışık, nem, ses, koku gibi insan çevresini meydana getiren öğelerden biridir" (Alp, 1984, s.85). Bu yüzden de insanlar biçime verdikleri önem gibi renge de tepki göstermektedirler (Thompson, 1973, s.58).

Renk bilinçaltının algıladığı bir dil olarak kabul edilmektedir. Ancak, bilinçli davranışın, bilgilerin bu bilinçaltını nasıl etkiledikleri henüz açıklanamamaktadır (Thompson, 1973, s.61).

Kişilerin renk tercihlerinde, renklerin onlarda çağrıştırdığı olumlu ya da olumsuz etkilerin rol oynadığı kabul edilmektedir (San, 1979, s.36).

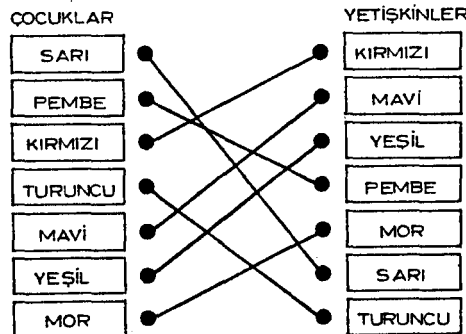
Renk tercihlerinde yaş önemli bir etken olarak ele alınmakta ve tercihlerin yaş ve olgunlukla değişim gösterdiği savunulmaktadır. Pek çok otorite çocuğun büyümesiyle birlikte renk tercihlerinde sıcak renklerden soğuk renklere doğru bir değişme olduğu görüşünde birleşmektedir

(Dale, 1956, s.376; Birren, 1966, s.187; Thompson, 1973, s.68; Porter ve Mikellides, 1976, s.93).

Üç yaşından önce renk tercihlerinde bir tutarlılığın görülmediği, tercih belirlemede yoğunlaşma ve parlaklığın etken olduğu kabul edilmektedir. Renk tercihlerindeki değişimin 3-15 yaş arasında olduğu ileri sürülmektedir (Thompson, 1973, s.68).

Yuva çocuklarının okula kırmızı, sarı ve mavi rengi bilerek geldikleri, kırmızıyla sarının karışımı olan turuncunun çocukların en sevdiği renk olduğu savunularak, çocuklara kendi odalarını boyama ya da giysilerini seçme olanağı verilirse büyük bir olasılıkla bu renklerin tercih edileceği ileri sürülmektedir. Orta ve lise düzeyindeki çocukların renk tercihlerinde sarının ortadan kalkıp yeşile geçiş olduğu, yeşilin olgun rengi olarak yüksek okul öğrencilerinde yerleşik yerini aldığı savunulmaktadır (Thompson, 1973, s.69).

Çocukluktan yetişkinliğe renk tercihlerinin Şekil-1'deki doğrultuda olduğunu ileri süren görüşlere de rastlanılmaktadır (Birren, 1966, s.187; Porter ve Mikellides, 1976, s.93).

ŞEKİL :1

Çocukluktan yetişkinliğe renk tercihi değişimi.

Kaynak : (Birren ,1966, s.187)

Renk tercihlerini etkileyen etkenler şu şekilde sıralanmaktadır (Dale, 1956, s.356; Alp, 1984, s.85):

- Gözün rahat görmesi,
- Rengin konuya uygunluğu,
- Moda, stil ve toplumsal yargılar,
- Alan, doku ve biçim,
- Alışkanlıklar ve eski yaşantılar.

"Renk hiç bir ayırım olmaksızın tüm insanlara özgü evrensel bir olaydır." (Thompson, 1973, s.68). Bu nedenle de renk üzerinde çok durulan ve pek çok çalışılan konulardan biri olarak dikkati çekmektedir. Boya firmalarından endüstriye kadar tüm alanlarda çalışanlar renge ve rengin psikolojik etkilerine çok önem verirken, eğitimciler rengin öğretimde kullanılması konusunda çok değerli olabilecek bilgileri yansıtamamaktadırlar (Dale, 1956, s.353). Oysa "öğrencilerin verimini arttırma, bunun için onları sınıflarda mesut edecek, uzun süre sıkılmadan, bıkmadan dersleri ile meşgul edebilecek, gözlerini ve dimağını yormayacak olan ferah, samimi ve sıcak havayı renklerle yaratma" (Erim, 1970, s.43) ve "rengi bir öğretim yardımcısı olarak kullanma" (Dale, 1956, s.353) ile öğretimde etkililiğin arttırılabileceği savunulmaktadır. Sınıf duvarlarındaki renklerin öğrencilerin ne ve nasıl öğrendikleri üzerinde etkisinin olabileceği vurgulanarak, bir sınıfın rengini değiştirmeden yeniden aynı renge

boyanmasının bile sınıf başarısında ölçülebilir farklılığı ortaya çıkardığı ileri sürülmektedir (Thompson, 1973, s.60).

Sınıflardaki renklerin, "çocukları uyarıcı, hareket etmelerine ve kendilerini ifade etmelerine yardımcı" olacak nitelikte renklerin olmasının gerekliliği üzerinde durulmakta, çocukluk etkinliklerini desteklemek ve yüreklendirmek amacıyla çocuklara diledikleri renklerde dekorasyon yapmaları olanağının verilmesi savunulmaktadır (Thompson, 1973, s.69; Kantarcıoğlu, 1987, s.35).

Konuya İlişkin Araştırmalar

Renk, daha önce de belirtildiği gibi, üzerinde çok durulan ve çalışılan bir konudur. Ancak, araştırma konusuyla ilgili olarak yapılan alanyazın taramasında konuyla doğrudan ilişkili çalışmalara ulaşılamamıştır. Bununla beraber, konuyla dolaylı olarak ilgili olan aşağıdaki araştırmalara değinmenin yararlı olacağı sanılmaktadır.

1963 yılında Fantz yaptığı bir araştırmada yaşları on saatten beş güne kadar değişen bebeklerin görme alanı içine altı farklı hedef yerleştirmiştir. Bunlardan üç tanesi iç içe geçmiş, ufak ve iri puntolarla yazılmış gazete parçalarıyla kaplı, aynı büyüklükte siyah-beyaz örnekler, diğer üç tanesi ise beyaz, fosforlu sarı ve koyu kırmızı renkli, farklı şekillerdeki örneklerdir.

Bebeklerin her birinin gözleme süresi bir araçla yazdırılmıştır. Sonuçta bebeklerin beyaz, sarı ve kırmızı örneklere iki kat dikkatle baktıkları gözlenmiştir.

Bu araştırmadan faydalanarak yapılan ve iki aylıktan altı aylağa kadar olan devreleri kapsayan araştırmalar, bebeklerin bu renkli yüzeylere ikiden dört kereye kadar daha fazla dikkatle baktıklarını ortaya koymuştur (Jersild, 1979, s.65).

Çocukların formları algılamasında renklerin mi yoksa formların mı önemli olduğunu belirlemek için Baley'in yaptığı bir araştırmada çocuklara nesnelere ya yalnız renklerine ya da yalnız biçimlerine göre algılanabilecek şekilde gösterilerek, eşleştirmeleri istenmiştir. Araştırma sonunda üç yaşındaki çocukların nesnelere formlarına göre düzenledikleri, 3-6 yaş arasındakilerin rengi temel aldıkları, altı yaşından büyüklerin ise yine forma göre düzenleme yaptıkları gözlenmiştir (San, 1979, s.104).

1941'de Hans Eysenck renk tercihlerine ilişkin olarak yaptığı araştırma sonunda tercih sırasını mavi, kırmızı, yeşil, mor, turuncu olarak belirlemiştir. Daha sonra aynı araştırmacı bulgularını farklı ırk, yaş ve kültür boyutlarında inceleyerek toplam 21060 deneyin yer aldığı uluslararası araştırmalarla birleştirmiş ve daha önceki sıralamanın evrensel olduğu sonucuna varmıştır. Eysenck renk tercihlerinde biyolojik etmenlerin de rol oynadığını, kısa dalga boylu renklerin, uzun dalga boylu renklere tercih edildiğini ileri sürmüştür (Porter ve Mikellides, 1976, s.93).

Yapılan diğer araştırmalar bebeklerin birinci yıl içerisinde uzun dalga boylu parlak renklerden hoşlandıklarını, kısa dalga boylu durgun renklerin fazla ilgi uyandırmadığını göstermiştir. Araştırmalarda altı yaşına kadar çocukların kırmızı, turuncu ve sarı renkleri diğer soğuk renklere tercih ettikleri görüşünde birleşilmekte ve çocukların yaşları ilerledikçe kırmızının yerini mavi alıncaya dek tercihlerin değişim gösterdiği ve bu değişimin çocuğun ilk psiko-fizyolojik değişiminin başladığı döneme rastlandığı sonucuna varılmaktadır (Porter ve Mikellides, 1976, s.93).

Tom Porter 5-9 yaş arası çocuklarda altı renk uyaran kullanarak bir dizi inceleme yapmıştır. Bu renkler kırmızı, turuncu, sarı, yeşil, mavi ve mordur. Her renk parlaklık ve yoğunluk açısından kontrol altında tutulmuştur. İstatistiksel olarak anlamlı olmasa da çocukların yedi yaşına dek kırmızıyı, 8-9 yaş arasında maviyi tercih ettikleri sonucuna varmıştır. Bu sonucu Piaget'nin kronolojik gelişim kuramına göre değerlendirmiş ve buna göre uzun dalga boyundan kısa dalga boylu renklere geçişin benmerkezci (egosantrik) dönemin (2-5 yaş) sonrasında ortaya çıktığı ve 7-8 yaş dönemindeki üçüncü gelişim aşaması (incipient co-operation) dönemiyle çakıştığı sonucuna varmıştır.

Porter aynı zamanda 18-25 yaş düzeyini de araştırmıştır. Araştırmada altı farklı oda rengi tercih belirlemede temel alınmış ve sonuçta istatistiksel analizlerde çok küçük anlamlılık çıkmasına karşın menekşe renginin ilk sırayı aldığı görülmüştür. Bu rengin, araştırmanın

- Deneklerin okullarındaki oyun odası duvarları için seçtikleri renkler Ek-4'te verilen katalogdaki 023 kodlu renkte yoğunlaşmıştır. Seçimlerin belli bir renkte yoğunlaşması, oyun odası duvar renginin çocuklar için önemli olduğunun bir göstergesi olarak kabul edilebilir. 023 kodlu rengin duvar rengi olarak pek sık karşılaşılan bir renk olmamasına karşın, günün moda rengi olan morun tonu olması nedeniyle farklı amaçlarla sık kullanılmasının çocukların seçimlerinde etken olduğu söylenebilir. Renklerin seçilme derecelerine bakıldığında, geleneksel uygulamanın aksine, çocukların oyun odası duvarlarında açık, soluk, mat renkler yerine daha canlı, iç açıcı renkleri tercih ettikleri sonucuna varılabilir.

Yapılan bu çalışma sonunda okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden 36-60 aylık çocukların okullarındaki oyun odası duvarları için, halen boyalı olan renkler dışında bir renk seçtikleri, seçilen renkler arasında cinsiyet ve yaş grupları bakımından anlamlı farklılıklar olmadığı, ancak çocukların otoritelerce önerilen ve uygulamada kullanılan renklerden farklı renkler seçtikleri gözlenmiştir. Seçilen renklerin belli renkte tutarlılık göstermesinden de oyun odası duvar renginin çocuklar için önemli olduğu sonucuna varılmıştır.

Yargı

Okulöncesi eğitim çağında çocuğun etkin öğrenme aracı oyundur. 36-60 aylık dönemi kapsayan oyun çağında çocuğa oyun için gerekli

yapıldığı 1973 yılında Avrupa'nın moda rengi olan morun tonu olması nedeniyle etkilenmeden ötürü tercih edildiği kabul edilmiş ve Afrika'lı gençlerin bu modadan etkilenmeyecekleri düşünülmüş Kenya ve Botswana'da aynı yaş grubundaki gençler ele alınarak araştırma yinelenmiş ve 40 deneğin yer aldığı eşleştirmeli çalışmada tercihlerin mavi ve yeşil, menekşe, turuncu, kırmızı ve sarı olarak sıralandığı gözlenmiştir. Bu kez Porter, modanın renk tercihini etkileme şansını koruyarak aynı araştırmayı 60-90 yaş arası deneklerle Oxford'da tekrarlamış ve bu sıralamayı diğer araştırmayı destekleyecek şekilde, yeşil, mavi, menekşe, kırmızı, sarı ve turuncu olarak gözlemiştir.

Özet olarak Porter, kesin olmamakla beraber, evrensel de olabileceği izlenimi veren bir renk tercihinin olduğunu, bunun spektral bağlantısı bulunduğunu ve yaş kümeleri, toplumlar ve kimi dış etkenler yoluyla geçici olarak değişiklikler gösterebileceğini ileri sürmüştür (Porter ve Mikellides, 1976, s.93).

İnsanın hangi rengi sevdiği konusunda yapılan araştırmalar sonunda ilk sırayı mavinin aldığı, bunu kırmızı ve yeşilin izlediği ortaya çıkmıştır. Kadınlar ve erkekler arasında renk tercihleri konusunda farklılıklar olduğu, kadınların firuze yeşili, açık mavi, pembe, açık mor, erkeklerin yeşil, deniz mavisi, turuncu ve koyu moru tercih ettikleri, buna karşın çocukların mavi, kırmızı, yeşil, sarı ve turuncu şeklinde tercih sıralamalarının olduğu ortaya çıkmıştır (Budzinski, 1986, s.6).

Tüm bu ve benzeri çalışmalarla bireylerin renk tercihleri aşağı yukarı ortaya konmakla birlikte "bireylerin tercih ettikleri renklerin yaşama alanlarında görmek istedikleri renkler olduğu sonucuna varılıp varılamayacağı" konusu henüz kesinlik kazanmamıştır (Porter ve Mikellides, 1976, s.94). Bunun için daha pek çok çalışmaya ihtiyaç olduğu sanılmaktadır.

Yukarıda söz edilen araştırma sonuçlarının da ortaya koyduğu gibi, renk tercihleri konusunda ortak bir sonuca ulaşılamamaktadır. Bu alanda daha fazla araştırmaya gerek duyulduğu açıkça görülmektedir. Buradan hareketle yapılan bu çalışmada okulöncesi çocuklarının oyun odası duvarları için seçtikleri renkler ele alınmakta ve yukarıda sözü edilen konuya ilişkin tartışmalara bir başka açıdan yaklaşım sağlanmaya çalışılmaktadır.

BÖLÜM III

Yöntem, Bulgular ve Yorum

Çalışmanın bu bölümü, yöntem, bulgular ve yorumu kapsamaktadır.

Yöntem

Bölümün bu kesiminde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme hakkında bilgiler verilmiş, verilerin toplanması ile, bu verilerin çözümlenmesi ve yorumlanmasında kullanılan istatistiksel testler açıklanmıştır.

Araştırma Modeli

Okulöncesi eğitim kurumuna devam eden çocukların okullarındaki oyun odası duvarları için seçtikleri renkleri belirlemeye yönelik bu araştırma, durum saptamalı, kesit alınarak yapılan bir çeşit tarama modelindedir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden 36-60 aylık çocuklar, örneklemini ise Eskişehir ili merkezinde bulunan okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden 36-60 aylık çocuklar oluşturmaktadır.

Çalışma için yapılan ön taramada elde edilen veriler doğrultusunda Eskişehir ili merkezinde bulunan okulöncesi eğitim kurumları ve bu kurumlara devam eden çocuk sayısı ile çalışma kapsamına giren 36-60 aylık çocuk sayısı Tablo-1'de gösterilmiştir.

Tablo-1

Eskişehir İli Merkezi Okulöncesi Eğitim Kurumları ile Kurumlardaki Çocuk Sayısı

Sıra No	Kurumun Adı	Toplam Çocuk Sayısı	36-60 Aylık Çocuk Sayısı
1	SSYB SHÇEK Zehra Kemal Aksoylu Kres ve Gündüz Bakımevi	90	67
2	Eskişehir PTT Bölge Başmüdürlüğü Kres ve Gündüz Bakımevi	64	39
3	Sümerbank Basma Sanayii Müessesesi Kresi	56	26
4	TÜLOMSAŞ Kres ve Çocuk Bakımevi	25	18
5	Özel Altın Çocuk Yuva ve Gündüz Bakımevi	29	15
6	Anadolu Üniversitesi Çocuk Yuvası	50	28
7	İÇEM Çocuk Yuvası	23	8
8	Gazi Kız Meslek Lisesi Uygulama Anaokulu	33	23
9	Olgunlaşma Enstitüsü ve Pratik Kız Sanat Okulu Uygulama Anaokulu	21	18
10	Yunusemre Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi Anaokulu	12	10
11	Atatürk Endüstri ve Meslek Lisesi 100. Yıl Anaokulu	12	9
12	Özel Bözde Anaokulu	35	32
13	Özel Elif Anaokulu	11	9
	GENEL TOPLAM	456	302

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na bağlı Kimsesiz Çocuklar Yuvası'ndaki çocuklar hakkında yeterli bireysel bilgiye ulaşılamadığından bu kurum çalışma kapsamı dışında bırakılmıştır.

Tablo-1'de görüldüğü gibi, Eskişehir ilinde bulunan 13 okulöncesi eğitim kurumuna devam eden toplam çocuk sayısı 456'dır. Bunlardan 302'si 36-60 aylık çocuklardır ve örnekleme oluşturmaktadırlar.

Çalışmada bireysel seçimler temel alındığından bire bir karşılaştırma gerekmemektedir. Bu nedenle de cinsiyetler ve yaş grupları arasında sayısal eşleme yapılmaksızın tüm denekler çalışma kapsamına alınmıştır.

Verilerin Toplanması

Verilerin toplanmasına başlanmadan önce gerekli çalışmaların yapılabilmesi için ilgili makamların izin ve onayları alınmıştır. Alınan izin ve onaylar Ek-2 A,B,C,D,E ' de verilmiştir.

Daha sonra toplanan verilerin işleneceği Ek-3'deki "Veri Kayıt Formu" ile Ek-4'teki plastik duvar boyası renklerini kapsayan renk seçenek kartları hazırlanmıştır.

Renk seçenek kartları hazırlanırken önce kullanılacak renkleri belirleyebilmek için üretici firmaların plastik duvar boyası renk

katalogları sağlanmıştır. Kataloglarda ortak olan renkler içinden okulöncesi eğitim kurumlarında kullanılabilecek uygun renkler belirlenip, kodlanmıştır. Renk belirlemede, belli ölçütler olmadığından literatürde ilkokullardaki sınıflar için önerilen renklerle, okulöncesi eğitim alanıyla ilgili literatürde rastlanılan konuya ilişkin bilgilerden yararlanılmıştır (Erim, 1970, s.39-43; Thompson, 1973, s.60; Uran, 1974, s.18; Porter ve Mikellides, 1976, s.14; Neufert, 1977, s.37; Kleeman, 1983, s.67; Ulcay, 1983, s.29; Oğuzkan ve Oral, 1987, s.121; Kantarcıoğlu, 1987, s.34).

İnceleme sonunda tüm firmalarca üretilen 23 ortak renk tesbit edilmiştir.

Renk seçenek kartları boyutlarının belirlenmesinde, okulöncesi eğitim kurumlarında büyük bir sıklıkla çeşitli etkinliklerde kullanılan ve çeşitli isimlerle adlandırılan, eşleştirme kartları ile resimli dominoların boyutlarından yararlanılmıştır. Bu tür oyuncakların boyutlarını belirleyen ölçütler yoktur. Ancak kurumlarda yapılan gözlemlerde ve literatürdeki konu ile ilgili bilgilerde bu kartların boyutlarının 5 cm X 8 cm ile 7 cm X 10 cm arasında değiştiği görülmüştür (Oğuzkan ve Oral, 1987, s.208-213; Oğuzkan, ~~...~~ ve Diğeneri, 1981, s.143-167). Bu nedenle, 7 cm X 10 cm boyutundaki bir kartın böyle bir amaç için uygun olacağı kanısına varılmıştır.

Kartlar kalın mukavvadan yapılmıştır. Bunun birinci nedeni çalışma süresince dayanıklılık niteliğini koruması, ikinci nedeni ise mukavva renginin beton sıva renginde olmasından ötürü,

üzerine sürülen plastik duvar boyası ile beton sıva üzerine sürülen boya rengi arasında farklılık olmayacağını düşünülmesidir.

Böylece hazırlanan kartlar, tesbit edilen 23 renk ile boyanarak renk seçenek kartları oluşturulmuştur.

Verilerin toplanması iki aşamada gerçekleştirilmiştir:

Birinci aşamada okulöncesi eğitim kurumlarına gidilerek kurumsal bilgiler ve kurum kaynaklarından denekler için gerekli bireysel bilgiler sağlanmıştır. Bu veriler veri kayıt formunun ilgili bölümlerine işlenmiştir.

İkinci aşamadaki verilerin toplanmasında oyunlaştırma yönteminden yararlanılmıştır. Böylesi bir yolun seçilme nedenleri şöyle sıralanabilir:

- Oyunlaştırma, bir başka deyişle düşsel oyun, okulöncesi eğitim döneminin, özellikle 36-60 aylık devresinde çocukların sık sık başvurdukları ve büyük bir zevkle oynadıkları oyunlardır. Çocuklar bu oyun içinde istedikleri kişiliğe kolayca girer, oyunu gerçekmişcesine oynarlar, çevredeki karmaşık olayları sadeleştirip, somutlaştırarak kavrarlar. Çocuğun gerçek hayatı oyun içinde öğrendiği ve düşsel oyunun bu tür öğrenme için en etkin yollardan biri olduğu günümüzde çoğu kişi tarafından kabul edilen bir görüştür (Hess ve Croft, 1976, s.312; Sel, 1972, s.26; Broad ve Butterworth, 1977,

s.44; Yörükoğlu, 1983, s.129; Sükan, 1983, s.99; Oğuzkan ve Oral, 1987, s.185; Kantarcıoğlu, 1987, s.131).

- Verilerin oyun yolu ile toplanması çocukların sözel iletişim alanındaki sınırlılıklarından kaynaklanabilecek - örneğin seçtiği rengin adını bilmemesi nedeniyle, seçmek istemediği halde adını bildiği rengi seçmesi gibi- birtakım yanlışlıklar ve rastlantısal durumlar önlenerek daha sağlıklı bir sonuca ulaşılabilir.

- Kurumlar açısından ele alındığında böylesi bir yolun izlenmesi için günlük etkinlikler içinde yer alan öykü saati kullanıldığından, veri toplama süresince kurumlarda herhangi bir sorun çıkmaksızın genel işleyiş düzeni aksamadan yürütülebilir.

Veri toplamanın ikinci aşamasında araştırmacı deneklerle farklı zamanlarda iki kez biraraya gelmiştir.

Birinci karşılaşmada, Lady Bird Books Ltd.'in Read It Yourself dizisinde yayınlanan Fran Hunia (1980) tarafından bir İngiliz halk masalından adapte edilmiş "The Enormous Turnip" adlı öyküden esinlenerek, araştırmacı tarafından "Büyük Turp" adı altında yazılıp, oyunlaştırılan ve EK-5'te verilen öykü tüm kurumlarda çocuklarla birlikte oynanmıştır.

Bundan amaç çocukların araştırmacıyı tanımasını, onunla yakınlaşmaları ve onu kendilerinden biri gibi düşünmelerini sağlamaktır. Aynı zamanda çocuklar bir sonraki

karşılaşmada, çalışma için gerekli olan verileri toplamaya yönelik aynı nitelikli ikinci öykü için güdülenip işe hazır hale getirilmektedir.

İkinci karşılaşmada kullanılmak üzere araştırmacı tarafından "Haydi Boyayalım" adı altında yazılan ve oyunlaştırılan öykü önce Anadolu Üniversitesi Çocuk Yuvası ile İCEM Çocuk Yuvası'nda görevli müdür ve öğretmenlerle, Gazi Kız Meslek Lisesi son sınıfında okuyan stajyer öğrencilerden oluşan 14 kişilik gruba teker teker okutulmuş ve onların görüşleri doğrultusunda düzeltilerek Ek-6'daki şekliyle uygulanabilir hale getirilmiştir.

Öykünün uygulaması şu şekilde yapılmıştır:

Önce öykünün başlangıç kısmı anlatılmış, daha sonra çocuklar öykünün içine katılarak karar verme yetkisine sahip kişilerin kimliğine sokulmuştur. Bu arada araştırmacı da çocukların öyküyü dinledikleri oyun odasının uzakça bir yerindeki masayı kendisine boyacı dükkanı yaparak, boya satan kişinin kimliğine girmiştir. Her çocuk araştırmacının yanına gelerek, "Bu renkler içinden bana okulun oyun odası duvarları için seçtiğin rengi gösterir misin?" sorusuna istedikleri rengi göstererek cevap vermişlerdir. Daha sonra düşsel boya kaplarını alarak diğer çocuklardan uzakta bir yerdeki okullarını boyamaya gitmişler, böylece çocukların gerek seçim, gerekse seçim sonrası birbirlerinden etkilenmeleri söz konusu olmamıştır. Bu işlem aynı şekilde son çocuğa kadar sürdürülüp, onun seçiminden, bir başka deyişle tüm seçilen renkler belirlendikten sonra öykü bitirilmiştir.

Her iki karşılaşmada da deneklerin yanısıra, o anda okulda bulunan çalışma kapsamı dışında kalan tüm çocuklar oyuna katılmışlar, böylece kurumsal açıdan düzen bozulmadığı gibi, deneklerle diğer çocuklar arasındaki ayrıcalıktan kaynaklanabilecek bir takım sorunlar da önlenmiştir.

Uygulama sonunda toplanan verilerden deneklere ilişkin olanlar veri kayıt formunun ilgili bölümlerine işlenmiştir.

Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Veri kayıt formlarına işlenen veriler, tablolarla somut hale getirilerek analiz edilmiştir.

Analiz sırasında, okulöncesi eğitim kurumları oyun odası duvar renkleri arasında kurumlar arası bir farkın olup olmadığının belirlenmesi için herhangi bir istatistiksel teste başvurulmamış, sadece veriler özetlenerek sonuca varılmıştır.

Deneklerin oyun odası duvarları için seçtikleri renklerle, devam ettikleri okullardaki oyun odası duvar renkleri arasında fark olup olmadığını belirlemek için yüzde miktarları karşılaştırılmıştır. Bunun için frekans dağılım tablosu üzerinde her aralığa rastlayan yüzde miktarları hesaplanmış ve bu miktarların toplamları esas alınarak, sonuç yorumlanmıştır.

Yüzde miktarlarının hesaplanmasında;

$$P = 100/N \times F$$

formülü kullanılmıştır.

Formülde:

P = Frekans dağılım tablosu üzerinde her aralığa rastlayan ölçümlerin yüzde miktarı;

F = Frekans;

N = Toplam eleman sayısı

olarak gösterilmiştir (Arıcı, 1972, s.33).

Cinsiyet ve yaş gruplarına göre deneklerin seçtikleri renkler arasında fark olup, olmadığını belirtmek için parametrik olmayan istatistiksel testlerden iki uçlu çift örneklem Kolmogorov-Smirnov testi seçilmiştir.

Çift örneklem Kolmogorov-Smirnov testi aynı evrenden gelip gelmediği sınanmak istenen iki örneklemin birikimli dağılımları arasındaki uyuşumu inceler (Siegel, 1977, s.141). Bu sınamada çekilen iki örneklemin gözlenen birikimli dağılımları arasındaki farklar bulunur. Elde edilen farklardan en büyük olanı maksimum sapma, D olarak adlandırılır. Bunu formülle şu şekilde gösterebiliriz:

$$D = \text{Maximum} |S_{n_1}(x) - S_{n_2}(x)|$$

Bu formülde;

n_1 = Birinci örneklemin frekansları;

n_2 = İkinci örneklemin frekansları;

$S_{n_1}(x)$ = Birinci örneklemin gözlenen birikimli dağılımı;

$S_{n_2}(x)$ = ikinci örneklemin gözlenen birikimli dağılımı;

N_1 = Birinci örneklemin frekansları toplamı;

N_2 = ikinci örneklemin frekansları toplamı;

olarak gösterilmiştir.

Gözlenen D değeri "Çift Örneklem Kolmogorov-Smirnov Testinde D'nin Kritik Değerleri Tablosu" ndaki seçilen anlamlılık seviyesi için kritik D değeri ile karşılaştırılır, gözlenen D değeri tablodaki kritik D değerinden büyükse H_0 reddedilir, eşit ya da küçükse H_0 kabul edilir (Siegel, 1977, s.145).

Büyük örneklemlili iki uçlu test için kullanılan "Çift Örneklem Kolmogorov-Smirnov Testinde D'nin Kritik Değerleri Tablosu" Ek-7'de verilmiştir.

Deneklerin seçtikleri renkler arasında bir yoğunlaşmanın olup olmadığının belirlenmesi için iki Uçlu Tek Örneklem Kolmogorov-Smirnov testi seçilmiştir.

Tek Örneklem Kolmogorov-Smirnov testi, örneklemdaki bir değerler kümesinin oluşturduğu dağılım ile belli bir teorik dağılım arasındaki uyumunu ele alır (Ayatar, 1974, s.219; Siegel, 1977, s.141).

Test uygulanırken önce H_0 hipotezi belirlenir. Bu hipoteze göre, saptanan teorik birikimli dağılımla gözlenen birikimli dağılım

arasındaki farklar bulunur. Bu farklardan en büyük olanı maksimum sapma, D ile ifade edilir. Bu, formülle şu şekilde gösterilir:

$$D = \text{Maksimum } |F_0(x) - S_n(x)|$$

Bu formülde:

n = Örneklemdaki frekansları;

T = Teorik Seçilme Şansı;

$F_0(x)$ = H_0 ile belirlenen birikimli teorik dağılımı;

$S_n(x)$ = Gözlenen birikimli dağılımı göstermektedir.

Gözlenen D değeri "Tek Örneklem Kolmogorov-Smirnov Testinde D 'nin Kritik Değerleri Tablosu" ndan, seçilen anlamlılık seviyesindeki kritik D değeri ile karşılaştırılır. Gözlenen D değeri, tablodaki kritik D değerinden büyükse H_0 hipotezi reddedilir. Eşit ya da küçükse H_0 hipotezi kabul edilir (Ayatar, 1974, s.223; Siegel, 1977, s.55).

"Tek Örneklem Kolmogorov-Smirnov Testinde D 'nin Kritik Değerleri Tablosu" Ek-8'de verilmiştir.

Araştırmada anlamlılık seviyesi $\alpha = 0.01$ olarak belirlenmiştir.

Araştırmada yer alan matematiksel işlemler Texas-Instruments TI-33 marka elektronik hesap makinasıyla yapılmıştır.

Bulgular

Bulgular başlığı altındaki bilgiler, araştırmmanın alt problemlerini yanıtlamak amacıyla toplanan verilerin istatistiksel analizleri sonunda elde edilen bulguları kapsamaktadır.

Okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden 36-60 aylık çocukların okullarındaki oyun odası duvarları için seçtikleri rengi belirlemeye yönelik bu araştırmanın gerçekleştirilebilmesi için gereken veriler veri kayıt formlarından yararlanılarak tablolaştırılmıştır.

Yöntem bölümünde bulunan Tablo-1'den görüldüğü gibi, Eskişehir ili merkezinde bulunan 13 okulöncesi eğitim kurumuna devam eden toplam 456 çocuktan 302'si 36-60 aylık olup araştırmadaki denek grubunu oluşturmaktadırlar.

Deneklerin cinsiyet ve yaş gruplarına göre sayısal dağılımı Tablo-2'de gösterilmiştir.

Tablo-2

Deneklerin Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Sayısal Dağılımı

CİNSİYET	Yaş Grupları				TOPLAM
	32-42 aylık	43-48 aylık	49-54 aylık	55-60 aylık	
Kız	39	30	34	36	139
Erkek	30	36	53	44	163
TOPLAM	69	66	87	80	302

Tabloda görüldüğü gibi örneklemi oluşturan 302 çocukta 139'u kız, 163'ü erkektir.

Denekler altışar aylık dönemleri kapsayacak şekilde, 36-42 aylık, 43-48 aylık, 49-54 aylık ve 55-60 aylık olmak üzere dört yaş grubunda toplanmıştır. Yaş grupları belirlenirken Kasım 1988 tarihi esas alınmıştır.

Yaş gruplarına göre sayısal durum şöyledir:

36-42 aylık grupta toplam 69 çocuk vardır. Bunlardan 39'u kız, 30'u erkektir.

43-48 aylık grupta toplam 66 çocuk vardır. Bunlardan 30'u kız, 36'sı erkektir.

49-54 aylık grupta toplam 87 çocuk vardır. Bunlardan 34'ü kız, 53'ü erkektir.

55-60 aylık grupta toplam 80 çocuk vardır. Bunlardan 36'sı kız, 44'ü erkektir.

Deneklere araştırmada 001 kod numarasıyla başlayıp 023 ile biten 23 renk sunulup, yöntem bölümünde verilerin toplanması başlığı adı altında açıklanan şekilde bir uygulama ile her denekten okulundaki oyun odası duvarı için bu renklerden birini seçmesi istenmiştir.

Deneklerin cinsiyete ve yaş gruplarına göre seçtiği renklerin sayısal dağılımı Tablo-3'te gösterilmiştir.

Tablo-3
Deneklerce Seçilen Renklerin Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Sayısal Dağılımı

RENK KODU	Yaş ve Cinsine Göre Dağılım								GENEL TOPLAM
	36-42 aylık		43-48 aylık		49-54 aylık		55-60 aylık		
	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	
001	1	1		2	1	3		5	13
002	1				1				2
003	2		1		2	1	1		7
004	1			2	1	2	2	1	8
005	3	2	2	1	1	4		1	14
006		1	1	1				4	7
007	1		2		3	1	2	1	10
008	1	1				2		1	5
009	6	1		1		5	2	1	16
010	2	2		1	1	3		1	10
011	1	2	2	1	4	4	5	2	21
012	2	2	5	3	2	4	1	6	25
013	1	1		4	1	5	2	3	17
014	1	2	2		1	1		1	8
015			1		2			1	4
016	1	1				1	1	2	6
017	3	1		1	1	1	2	1	10
018		1	2	3	1		1	1	9
019		2	1	1	1	3	2	1	11
020	1	2	1	1	1	2	1		9
021	3	1	1		2	3	1	1	12
022	4	3	7	7	3	2	5	4	35
023	4	4	2	7	5	6	9	6	43
TOPLAM	39	30	30	36	34	53	36	44	302

Tabloda görüldüğü gibi, farklı cins ve yaş gruplarındaki deneklerce 23 renk içinden seçilmeyen renk olmamıştır.

Daha sonra birinci bölümde belirlenen alt problemler tek tek ele alınıp Tablo-3'teki verilerden yararlanılarak yanıtlanmaya çalışılmıştır.

Okulöncesi eğitim kurumları oyun odası duvar renkleri arasında kurumlar arası bir farkın olup olmadığını belirlemek için kurumlardaki oyun odası duvarlarına bakılmış ve kullanılan renk belirlenmiştir.

Eskişehir ili merkezindeki okulöncesi eğitim kurumlarının oyun odası duvar renkleri Tablo-4'te gösterilmiştir.

Tablo-4
Eskişehir İli Merkezi Okulöncesi Eğitim Kurumları Oyun Odası Duvar Renkleri

Sıra No	KURUMUN ADI	Oyun Odası Duvarı Boyası Renk Kodu					
		001	004	006	017	015	019
1	SSYB SHÇEK Zehra Kemal Aksoylu Kreş ve Gündüz Bakımevi				1		
2	Altın Çocuk Yuvası ve Gündüz Bakımevi				1		
3	Sünerbank Eskişehir Basma Sanayii Müessesesi Kresi	1					
4	TÜLOMSAS Kreş ve Çocuk Bakımevi		1				
5	Eskişehir PTT Bölge Başmüdürlüğü Kreş ve Gündüz Bakımevi		1				
6	Anadolu Üniversitesi Çocuk Yuvası		1				
7	İÇEM Çocuk Yuvası	1					
8	Yunusçelebi Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi Anapokulu			1			
9	Bazi Kız Meslek Lisesi Uygulama Anapokulu		1				
10	Olgunlaşma Enst. ve Pratik Kız Sanat Okulu Uygulama Anapok.			1			
11	Atatürk Endüstri ve Meslek Lisesi 100. Yıl Anapokulu					1	
12	Özel Bözde Anapokulu				1		
13	Özel Elif Anapokulu						1
T O P L A M		2	4	2	3	1	1

Eskişehir ili merkezinde bulunan 13 okulöncesi eğitim kurumunun duvar renklerine bakıldığında Tablo-4'ten de görüldüğü gibi, altı farklı renge rastlanmaktadır.

Kurumlardan dört tanesinde 004, üç tanesinde 017, iki tanesinde 001, diğer iki tanesinde 006, bir tanesinde 015 ve bir tanesinde de 019 kodlu

renk kullanılmıştır. Yani, okulöncesi eğitim kurumları arasında oyun odası duvarları rengi konusunda kurumlar arası farklar söz konusudur.

ikinci alt problem olan, "okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların oyun odası duvarları için seçtikleri renklerle, devam ettikleri okullardaki oyun odası duvarları rengi arasında fark var mıdır?" sorusunu yanıtlayabilmek amacıyla, kurumlardaki oyun odası duvarlarının halen boyalı olduğu renk ile bu kurumlara devam eden deneklerin seçtikleri renkleri gösteren Tablo-5 oluşturulmuştur.

Tablo-5

Deneklerin Oyun Odası Duvarı İçin Seçtikleri Renklerle Devam Ettikleri Kurumların Oyun Odası Duvar Renginin Sayısal Karşılaştırılması

Sıra No.	KURUMUN ADI	Oyun Odası Duvarı Rengi Kodu	Oyun Odası Duvarı ile Aynı Rengi Seçen Çocuk Sayısı	Farklı Rengi Seçen Çocuk Sayısı	TOPLAM ÇOCUK SAYISI
1	SSYB SHCEK Zehra Kemal Aksoylu Kreş ve Gündüz Bakımevi	017	3	64	67
2	Altın Çocuk Yuvası ve Gündüz Bakımevi	017	---	15	15
3	Sümerbank Eskişehir Basma Sanayii Müessesesi KTESİ	001	1	25	26
4	TÜLMSAS Kreş ve Çocuk Bakımevi	004	---	18	18
5	Eskişehir PTT Bölge Başmüdürlüğü Kreş ve Gündüz Bakımevi	004	1	38	39
6	Anadolu Üniversitesi Çocuk Yuvası	004	2	26	28
7	İCEM Çocuk Yuvası	001	---	8	8
8	Yunusmare Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi Anaokulu	006	---	10	10
9	Gazi Kız Meslek Lisesi Uygulama Anaokulu	004	1	22	23
10	Olunlaşma Enst. ve Pratik Kız Sanat Okulu Uygulama Anaok.	006	1	17	18
11	Atatürk Endüstri ve Meslek Lisesi 100. Yıl Anaokulu	015	---	9	9
12	Özel Gözde Anaokulu	017	4	28	32
13	Özel Elif Anaokulu	019	---	9	9
T O P L A M			13	289	302

Tablo-5'ten yararlanarak deneklerin oyun odası duvarları için seçtikleri renklerle halen devam ettikleri okullarının oyun odası duvar renkleri karşılaştırılmıştır.

Tablodan da görüldüğü gibi, Eskişehir ili merkezindeki 13 okulöncesi eğitim kurumunda bulunan toplam 302 denekten 13'ü okullarındaki oyun odası duvar rengi olarak halen devam ettikleri kurumun oyun odası duvar renginin aynısını, geri kalan 289 çocuk ise halen devam ettikleri kurumun oyun odası duvar renginden farklı bir rengi seçmişlerdir.

Tablo-6, okullarındaki oyun odası duvar rengi ile aynı rengi seçen deneklerle, farklı rengi seçen deneklerin yüzde miktarlarını göstermektedir.

Tabloda :

N = Toplam çocuk sayısı;

FA = Aynı rengi seçen çocuk sayısı;

FF = Farklı rengi seçen çocuk sayısı;

PA = Aynı rengi seçen çocukların yüzde

miktarı;

PF = Farklı rengi seçen çocukların yüzde

miktarı;

olarak gösterilmiştir. Yüzde miktarlarının hesaplanmasında:

$P = 100/N \times F$ formülü kullanılmıştır.

Tablo-6
Okullarındaki Oyun Odası Duvarları ile Aynı Rengi Seçen Deneklerle, Farklı Rengi Seçen Deneklerin
Yüzde Miktarları Yönünden Karşılaştırılması

Sıra No.	Renk Kodu	Oyun Odası Duvar Rengi Aynı Olan Kurum Sayısı	Kurumdaki Toplam Denek Sayısı	F _A	P _A	F _F	P _F
1	001	2	34	1	0.331	33	10.927
2	004	4	108	4	1.324	104	34.437
3	006	2	28	1	0.331	27	8.940
4	015	1	9	---	---	9	2.980
5	017	3	114	7	2.317	107	35.430
6	019	1	9	---	---	9	2.980
TOPLAM		13	302	13	4.303	289	95.654

Tabloda görüldüğü gibi, okullarındaki oyun odası duvar renginin aynısını seçen denekler, toplam deneklerin % 4.3'ünü, farklı rengi seçenler ise toplam denek sayısının % 95.7'sini oluşturmaktadır.

Buradan, okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden 36-60 aylık çocukların kendi seçtikleri duvar rengi ile devam ettikleri okullarındaki oyun odası duvarlarının halen boyalı olduğu renk arasında farklılık olduğu açıkça ortaya çıkmaktadır.

Deneklerin okullarındaki oyun odası duvarları için seçtikleri renkler arasında cinsiyete göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığını saptayabilmek için iki uçlu çift örneklem Kolmogorov-Smirnov testinden yararlanılmıştır.

Öncelikle deneklerin cinsiyete göre seçtikleri renkleri gösteren Tablo-7 hazırlanmıştır.

Tablo-7
Deneklerin Cinsiyete Göre Renk Seçimleri Sayısal Dağılımı

Renk Kodu	CINSİYET		TOPLAM
	Erkek	Kız	
001	11	2	13
002	---	2	2
003	1	6	7
004	5	3	8
005	8	6	14
006	6	1	7
007	2	8	10
008	4	1	5
009	8	8	16
010	7	3	10
011	9	12	21
012	15	10	25
013	13	4	17
014	4	4	8
015	1	3	4
016	4	2	6
017	4	6	10
018	5	4	9
019	7	4	11
020	5	4	9
021	5	7	12
022	16	19	35
023	23	20	43
TOPLAM	163	139	302

Sınamanın yapılması amacıyla;

H_0 = Renk seçiminde cinsler arası farklılık yoktur,

H_1 = Renk seçiminde cinsiyetler arası farklılık vardır,
şeklinde belirlenmiştir.

iki uçlu çift örneklem Kolmogorov-Smirnov testini uygulayabilmek için toplanan verilerden yararlanarak Tablo-8 oluşturulmuştur. Böylece veriler testte uygulanabilecek şekle dönüştürülmüştür. Tabloda:

n_E = Rengi seçen erkek sayısı,

n_K = Rengi seçen kız sayısı,

$S_E(x)$ = Erkeklerin gözlenen birikimli dağılımı,

$S_K(x)$ = Kızların gözlenen birikimli dağılımı,

N_E = Toplam erkek sayısı,

N_K = Toplam kız sayısı,

olarak gösterilmiştir. D değerleri;

$D = \max_x |S_{n_E}(x) - S_{n_K}(x)|$ formülüyle hesaplanmıştır.

Tablo-8
Deneklerin Cinsiyete Göre Seçtikleri Renklerin Kolmogorov-Smirnov Testi için Düzenlenmesi

Renk Kodu	n_E	$S_{n_E}(x)$	n_K	$S_{n_K}(x)$	$S_{n_E}(x) - S_{n_K}(x)$
001	11	0.067	2	0.014	0.053
002	-	0.067	2	0.028	0.039
003	1	0.073	6	0.071	0.002
004	5	0.104	3	0.093	0.011
005	8	0.153	6	0.136	0.011
006	6	0.190	1	0.143	0.047
007	2	0.202	8	0.201	0.001
008	4	0.226	1	0.208	0.018
009	8	0.276	8	0.226	0.010
010	7	0.319	3	0.287	0.032
011	9	0.374	12	0.374	0
012	15	0.476	10	0.446	0.020
013	13	0.546	4	0.474	0.072
014	4	0.570	4	0.503	0.067
015	1	0.576	3	0.525	0.051
016	4	0.601	2	0.539	0.062
017	4	0.625	6	0.582	0.043
018	5	0.656	4	0.611	0.045
019	7	0.699	4	0.641	0.058
020	5	0.730	4	0.669	0.061
021	5	0.760	7	0.719	0.041
022	16	0.858	19	0.856	0.002
023	23	1	20	1	0
TOPLAM	163	---	139	---	---

$N_E = 163$ ve $N_K = 139$ için bulunan en büyük D değeri 0.072, $\alpha = 0.01$ anlamlılık seviyesinde kritik değer olan 0.188'den küçük olduğu için H_0 hipotezi reddedilememektedir. Buradan şu sonuç

ulaşmıştır; okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden 36-60 aylık çocukların oyun odası duvarları için seçtikleri renkler arasında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Deneklerin seçtikleri renkler arasında yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek için, yine iki uçlu çift örneklem Kolmogorov-Smirnov testinden yararlanılmıştır.

Tabl-3'den yararlanarak, deneklerin yaş gruplarına göre seçtikleri renkleri gösteren Tablo-9 hazırlanmıştır.

Tablo-9
Deneklerin Yaş Gruplarına Göre Renk Seçimleri Sayısal Dağılımı

RENK KODU	Yaş Grupları				TOPLAM
	36-42 ay	43-48 ay	49-54 ay	55-60 ay	
001	2	2	4	5	13
002	1	---	1	---	2
003	2	1	3	1	7
004	1	2	3	2	8
005	5	3	5	1	14
006	1	2	---	4	7
007	1	4	2	3	10
008	2	---	2	1	5
009	7	1	5	3	16
010	4	1	4	1	10
011	3	3	8	7	21
012	4	8	6	7	25
013	2	4	6	5	17
014	3	2	2	1	8
015	---	1	2	1	4
016	2	---	1	3	6
017	4	1	2	3	10
018	1	5	1	2	9
019	2	2	4	3	11
020	3	2	3	1	9
021	4	1	5	2	12
022	7	14	5	9	35
023	8	9	11	15	43
TOPLAM	69	66	87	80	302

Yaş grupları arasındaki farklılığı belirlemek için, dört yaş grubu tek tek birbirleriyle karşılaştırılmış ve böylece altı aylık dönemlerin yanısıra 12, 18 ve 24'er aylık dönemler arasında da herhangi bir farklılığın olup olmadığı sınanmıştır.

Tablo-9'dan yararlanılarak önce 36-42 aylık grup ele alınarak tek tek diğer yaş gruplarıyla karşılaştırılmıştır. Bu işlem tüm yaş grupları için tekrarlanmıştır. Karşılaştırmalarda iki uçlu çift örneklem Kolmogorov-Smirnov testi kullanılmıştır. Her karşılaştırmada;

H_0 = Renk seçimlerinde ele alınan iki grup arasında farklılık yoktur,

H_1 = Renk seçimlerinde ele alınan iki grup arasında farklılık vardır,
olarak belirlenmiştir.

36-42 aylık yaş grubu ile 43-48 aylık yaş grubu arasındaki farkı belirlemek için Tablo-9'dan yararlanılarak Tablo-10 düzenlenmiştir. Böylece veriler iki uçlu çift örneklem Kolmogorov-Smirnov testi uygulanabilecek şekle dönüştürülmüştür. Tabloda;

n_1 = 36-42 aylık çocukların frekansı,

n_2 = 43-48 aylık çocukların frekansı,

$S_{n_1}(x)$ = 36-42 aylık çocukların gözlenen birikimli dağılımı,

$S_{n_2}(x)$ = 43-48 aylık çocukların gözlenen birikimli dağılımı,

olarak gösterilmiş ve D değerleri;

$D = |S_{n_1}(x) - S_{n_2}(x)|$ formülüyle hesaplanmıştır.

Tablo-10
36-42 Ay ile 43-48 Aylık Yaş Grubu Deneklerin Seçtikleri Renklerin Kolmogorov-Smirnov Testi İçin
Düzenlenmesi

Renk Kodu	n_1	$S_{n_1}(x)$	n_2	$S_{n_2}(x)$	$\left S_{n_1}(x) - S_{n_2}(x) \right $
001	2	0.028	2	0.030	0.002
002	1	0.043	-	0.030	0.013
003	2	0.072	1	0.045	0.027
004	1	0.086	2	0.075	0.011
005	5	0.157	3	0.121	0.038
006	1	0.173	2	0.151	0.022
007	1	0.188	2	0.181	0.007
008	2	0.217	-	0.181	0.036
009	7	0.318	1	0.196	0.122
010	4	0.376	1	0.212	0.164
011	3	0.420	3	0.257	0.163
012	4	0.478	8	0.378	0.100
013	2	0.507	4	0.439	0.068
014	3	0.550	2	0.469	0.081
015	-	0.550	1	0.484	0.076
016	2	0.579	-	0.484	0.095
017	4	0.637	1	0.500	0.137
018	1	0.652	5	0.575	0.077
019	2	0.681	2	0.606	0.075
020	3	0.724	2	0.636	0.088
021	4	0.782	1	0.651	0.131
022	7	0.884	14	0.863	0.021
023	8	1	9	1	0
TOPLAM	69	---	66	---	---

$N_1 = 69$ ve $N_2 = 66$ için bulunan en büyük D değeri 0.164, $\alpha = 0.01$ anlamlılık seviyesinde kritik değer olan 0.280'den küçük olduğu için H_0 hipotezi reddedilememektedir. Buradan şu sonuç

varılmıştır, okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 36-42 aylık çocuklar ile 43-48 aylık çocuklar arasında oyun odası duvarları için seçtikleri renkler bakımından anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

36-42 aylık yaş grubu ile 49-54 aylık yaş grubu arasındaki farkı belirlemek için Tablo-9'dan yararlanılarak Tablo-11 düzenlenmiştir. Böylece veriler iki uçlu çift örneklem Kolmogorov-Smirnov testi uygulanabilecek şekle dönüştürülmüştür. Tabloda;

n_1 = 36-42 aylık çocukların frekansı,

n_3 = 49-54 aylık çocukların frekansı,

$S_{n_1}(x)$ = 36-42 aylık çocukların gözlenen birikimli dağılımı,

$S_{n_3}(x)$ = 49-54 aylık çocukların gözlenen birikimli dağılımı,

olarak gösterilmiş ve D değerleri;

$D = |S_{n_1}(x) - S_{n_3}(x)|$ formülüyle hesaplanmıştır.

Tablo-11
36-42 Ay ile 49-54 Aylık Yaş Grubu Deneklerin Seçtikleri Renklerin Kolmogorov-Smirnov Testi İçin Düzenlenmesi

Renk Kodu	n_1	$S_{n_1}(x)$	n_2	$S_{n_2}(x)$	$\left S_{n_1}(x) - \frac{D}{S_{n_2}(x)} \right $
001	2	0.028	4	0.045	0.017
002	1	0.043	1	0.057	0.014
003	2	0.072	3	0.091	0.019
004	1	0.086	3	0.126	0.040
005	5	0.159	5	0.183	0.024
006	1	0.173	-	0.183	0.010
007	1	0.188	4	0.229	0.041
008	2	0.217	2	0.252	0.035
009	7	0.318	5	0.310	0.018
010	4	0.376	4	0.356	0.020
011	3	0.420	8	0.448	0.028
012	4	0.478	6	0.517	0.039
013	2	0.507	6	0.586	0.079
014	3	0.550	2	0.609	0.059
015	-	0.550	2	0.632	0.082
016	2	0.579	1	0.643	0.064
017	4	0.637	2	0.666	0.029
018	1	0.652	1	0.678	0.026
019	2	0.681	4	0.724	0.043
020	3	0.724	3	0.758	0.034
021	4	0.782	5	0.816	0.034
022	7	0.884	5	0.873	0.011
023	8	1	11	1	0
TOPLAM	69	---	87	---	---

$N_1 = 69$ ve $N_2 = 87$ için bulunan en büyük D değeri 0.082 , $\alpha = 0.01$ anlamlılık seviyesinde kritik değer olan 0.263 'den küçük olduğu için H_0 hipotezi reddedilememektedir. Buradan şu sonuç çıkarılmıştır; okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden 36-42 aylık çocuklar ile 49-54 aylık çocuklar arasında oyun odası duvarları için seçtikleri renkler bakımından anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

36-42 aylık yaş grubu ile 55-60 aylık yaş grubu arasındaki farkı belirlemek için Tablo-9'dan yararlanılarak Tablo-12 düzenlenmiştir. Böylece veriler iki uçlu çift örneklem Kolmogorov-Smirnov testi uygulanabilecek şekle dönüştürülmüştür. Tabloda;

n_1 = 36-42 aylık çocukların frekansı,

n_2 = 55-60 aylık çocukların frekansı,

$S_{n_1}(x)$ = 36-42 aylık çocukların gözlenen birikimli dağılımı,

$S_{n_2}(x)$ = 55-60 aylık çocukların gözlenen birikimli dağılımı,

olarak gösterilmiş ve D değerleri;

$D = |S_{n_1}(x) - S_{n_2}(x)|$ formülüyle hesaplanmıştır.

Tablo-12
36-42 Ay ile 55-60 Aylık Yaş Grubu Deneklerin Seçtikleri Renklerin Kolmogorov-Smirnov Testi İçin Düzenlenmesi

Renk Kodu	n_1	$S(x)$ n_1	n_2	$S(x)$ n_2	$\left \frac{S(x)}{n_1} - \frac{S(x)}{n_2} \right $
001	2	0.028	5	0.062	0.034
002	1	0.043	-	0.062	0.019
003	2	0.072	1	0.075	0.003
004	1	0.086	2	0.100	0.014
005	5	0.159	1	0.112	0.047
006	1	0.173	4	0.162	0.011
007	1	0.188	3	0.200	0.012
008	2	0.217	3	0.212	0.005
009	7	0.318	3	0.250	0.068
010	4	0.376	1	0.262	0.114
011	3	0.420	7	0.350	0.070
012	4	0.478	7	0.437	0.041
013	2	0.507	5	0.500	0.007
014	3	0.550	1	0.512	0.038
015	-	0.550	1	0.525	0.025
016	2	0.579	3	0.562	0.017
017	4	0.637	3	0.600	0.037
018	1	0.652	2	0.625	0.027
019	2	0.681	3	0.662	0.019
020	3	0.724	1	0.675	0.049
021	4	0.782	2	0.700	0.082
022	7	0.884	9	0.812	0.072
023	8	1	15	1	0
TOPLAM	69	---	80	---	---

$N_1 = 69$ ve $N_2 = 80$ için bulunan en büyük D değeri 0.114, $\alpha = 0.01$ anlamlılık seviyesinde kritik değer olan 0.267'den küçük olduğu için H_0 hipotezi reddedilememektedir. Buradan şu sonuca

varılmıştır; okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden 36-42 aylık çocuklar ile 55-60 aylık çocuklar arasında oyun odası duvarları için seçtikleri renkler bakımından anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Daha sonra 43-48 aylık yaş grubu ele alınmıştır.

Hatırlanacağı gibi 36-42 aylık çocuklarla 43-48 aylık çocukların oyun odası duvarları için seçtikleri renkler arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

43-48 aylık yaş grubu ile 49-54 aylık yaş grubu arasındaki farkı belirlemek için Tablo-9'dan yararlanılarak Tablo-13 düzenlenmiştir. Böylece veriler iki uçlu çift örneklem Kolmogorov-Smirnov testi uygulanabilecek şekle dönüştürülmüştür. Tabloda;

n_2 = 43-48 aylık çocukların frekansı,

n_3 = 49-54 aylık çocukların frekansı,

$S_{n_2}(x)$ = 43-48 aylık çocukların gözlenen birikimli dağılımı,

$S_{n_3}(x)$ = 49-54 aylık çocukların gözlenen birikimli dağılımı,

olarak gösterilmiş ve D değerleri;

$D = |S_{n_2}(x) - S_{n_3}(x)|$ formülüyle hesaplanmıştır.

Tablo-13
43-48 Ay ile 49-54 Aylık Yaş Grubu Deneklerin Seçtikleri Renklerin Kolmogorov-Smirnov Testi İçin Düzenlenmesi

Renk Kodu	n_2	$S_{n_2}(x)$	n_3	$S_{n_3}(x)$	$ S_{n_2}(x) - S_{n_3}(x) $
001	2	0.038	4	0.045	0.015
002	-	0.030	1	0.057	0.027
003	1	0.045	3	0.091	0.046
004	2	0.075	3	0.126	0.051
005	3	0.121	5	0.183	0.062
006	2	0.151	-	0.183	0.032
007	2	0.181	4	0.229	0.048
008	-	0.181	2	0.252	0.071
009	1	0.196	5	0.310	0.114
010	1	0.212	4	0.356	0.144
011	3	0.257	8	0.448	0.191
012	8	0.378	6	0.517	0.130
013	4	0.439	6	0.586	0.147
014	2	0.469	2	0.609	0.140
015	1	0.484	2	0.632	0.148
016	-	0.484	1	0.643	0.159
017	1	0.500	2	0.666	0.166
018	5	0.575	1	0.678	0.103
019	2	0.606	4	0.724	0.118
020	2	0.636	3	0.758	0.122
021	1	0.651	5	0.816	0.165
022	14	0.863	5	0.873	0.010
023	9	1	11	1	0
TOPLAM	66	---	87	---	---

$N_2 = 66$ ve $N_3 = 87$ için bulunan en büyük D değeri 0.191, $\alpha = 0.01$ anlamlılık seviyesinde kritik değer olan 0.266'den küçük olduğu için H_0 hipotezi reddedilememektedir. Buradan şu sonuca varılmıştır; okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden 43-48 aylık çocuklarla 49-54 aylık çocuklar arasında oyun odası duvarları için seçtikleri renkler bakımından anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

43-48 aylık yaş grubu ile 55-60 aylık yaş grubu arasındaki farkı belirlemek için Tablo-9'dan yararlanılarak Tablo-14 düzenlenmiştir. Böylece veriler iki uçlu çift örneklem Kolmogorov-Smirnov testi uygulanabilecek şekle dönüştürülmüştür. Tabloda;

n_2 = 43-48 aylık çocukların frekansı,

n_4 = 55-60 aylık çocukların frekansı,

$S_{n_2}(x)$ = 43-48 aylık çocukların gözlenen birikimli dağılımı,

$S_{n_4}(x)$ = 55-60 aylık çocukların gözlenen birikimli dağılımı,

olarak gösterilmiş ve D değerleri;

$D = |S_{n_2}(x) - S_{n_4}(x)|$ formülüyle hesaplanmıştır.

Tablo-14
43-48 Ay ile 55-60 Aylık Yaş Grubu Deneklerin Seçtikleri Renklerin Kolmogorov-Smirnov Testi İçin Düzenlenmesi

Renk Kodu	n_1	$S(x)_{n_2}$	n_4	$S(x)_{n_4}$	$ S(x)_{n_2} - S(x)_{n_4} $
001	2	0.038	5	0.062	0.032
002	-	0.030	-	0.062	0.032
003	1	0.045	1	0.075	0.030
004	2	0.075	2	0.100	0.025
005	3	0.121	1	0.112	0.009
006	2	0.151	4	0.162	0.011
007	2	0.181	3	0.200	0.019
008	-	0.181	1	0.212	0.031
009	1	0.196	3	0.250	0.054
010	1	0.212	1	0.262	0.050
011	3	0.257	7	0.350	0.093
012	8	0.378	7	0.437	0.059
013	4	0.439	5	0.500	0.061
014	2	0.469	1	0.512	0.043
015	1	0.484	1	0.525	0.041
016	-	0.484	3	0.562	0.078
017	1	0.500	3	0.600	0.100
018	5	0.525	2	0.625	0.050
019	2	0.606	3	0.662	0.056
020	2	0.636	1	0.675	0.039
021	1	0.651	2	0.700	0.049
022	14	0.863	9	0.812	0.051
023	9	1	15	1	0
TOPLAM	66	---	80	---	---

$N_2 = 66$ ve $N_4 = 80$ için bulunan en büyük D değeri 0.100, $\alpha = 0.01$ anlamlılık seviyesinde kritik değer olan 0.271'dan küçük olduğu için H_0 hipotezi reddedilememektedir. Buradan şu sonuç

varılmıştır; okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden 43-48 aylık çocuklar ile 55-60 aylık çocuklar arasında oyun odası duvarları için seçtikleri renkler bakımından anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Daha önceki karşılaştırmalarda 49-54 aylık çocuklar ile 36-42 aylık ve 43-48 aylık çocuklar arasında okullarındaki oyun odası duvarları için seçtikleri renkler bakımından anlamlı bir farklılığın olmadığı bulunmuştur.

49-54 aylık yaş grubu ile 55-60 aylık yaş grubu arasındaki farkı belirlemek için Tablo-9'dan yararlanılarak Tablo-15 düzenlenmiştir. Böylece veriler iki uçlu çift örneklem Kolmogorov-Smirnov testi uygulanabilecek şekle dönüştürülmüştür. Tabloda;

n_3 = 49-54 aylık çocukların frekansı,

n_4 = 55-60 aylık çocukların frekansı,

$S_{n_3}(x)$ = 49-54 aylık çocukların gözlenen birikimli dağılımı,

$S_{n_4}(x)$ = 55-60 aylık çocukların gözlenen birikimli dağılımı,

olarak gösterilmiş ve D değerleri;

$D = |S_{n_3}(x) - S_{n_4}(x)|$ formülüyle hesaplanmıştır.

Tablo-15
49-54 Ay ile 55-60 Aylık Yaş Grubu Deneklerin Seçtikleri Renklerin Kolmogorov-Smirnov Testi İçin Düzenlenmesi

Renk Kodu	n_3	$S(x)$ n_3	n_4	$S(x)$ n_4	$ S_{n_3}(x) - S_{n_4}(x) $
001	4	0.045	5	0.062	0.013
002	1	0.057	-	0.062	0.005
003	3	0.091	1	0.075	0.016
004	3	0.126	2	0.100	0.026
005	5	0.183	1	0.112	0.071
006	-	0.183	4	0.162	0.021
007	4	0.229	3	0.200	0.029
008	2	0.252	1	0.212	0.040
009	5	0.310	3	0.250	0.060
010	4	0.356	1	0.262	0.094
011	8	0.448	7	0.350	0.098
012	6	0.517	7	0.437	0.080
013	6	0.586	5	0.500	0.086
014	2	0.609	1	0.512	0.097
015	2	0.632	1	0.525	0.107
016	1	0.643	3	0.562	0.081
017	2	0.666	3	0.600	0.066
018	1	0.678	2	0.625	0.053
019	4	0.724	3	0.662	0.062
020	3	0.758	1	0.675	0.083
021	3	0.816	2	0.700	0.116
022	5	0.873	9	0.812	0.061
023	11	1	15	1	0
TOPLAM	87	---	80	---	---

$N_3 = 87$ ve $N_4 = 80$ için bulunan en büyük D değeri 0.116, $\alpha = 0.01$ anlamlılık seviyesinde kritik değer olan 0.252'dan küçük olduğu için H_0 hipotezi reddedilememektedir. Buradan şu sonuç

varılmaktadır; okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden 49-54 aylık çocuklar ile 55-60 aylık çocuklar arasında oyun odası duvarları için seçtikleri renkler bakımından anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Yaş gruplarının karşılaştırılmasından elde edilen sonuçlara bakıldığında ister altışar aylık dönemler, isterse 12, 18 ya da 24 aylık dönemler ele alınmış olsun, her hangi bir anlamlı farklılığa rastlanılmamıştır. Buradan, okulöncesi eğitim kurumuna devam eden 36-60 aylık çocukların okullarındaki oyun odası duvarlar için seçtikleri renkler arasında yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna varılmaktadır.

Araştırmanın son alt problemi olan, okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden 36-60 aylık çocukların oyun odası duvarları için seçtikleri renkler belli bir renkte yoğunlaşmakta mıdır, sorusunun yanıtını bulmak amacıyla iki uçlu tek örneklem Kolmogorov-Smirnov testinden yararlanılmıştır.

Önce, veri kayıt formlarından yararlanılarak, her rengin kaç çocuk tarafından seçildiğini gösteren Tablo-16 oluşturulmuştur.

araçların sağlanması yanında, etkinliklerini yürütebilmesi için uygun oyun ortamlarının da hazırlanması gerekir.

Okulöncesi eğitim kurumlarında çocuklar etkinliklerini oyun odalarında yürütmektedir. Bu nedenle de oyun odaları okulöncesi eğitim kurumlarında mutlaka bulunması gereken alanlardır.

Okulöncesi eğitim alanıyla ilgili diğer pek çok konuda olduğu gibi, fiziki ortama ilişkin ölçütlerin belirlenmemiş olması, oyun odalarının düzenlenmesi konusunda da yetkiliyi kendi kendine karar vermek zorunda bırakmaktadır.

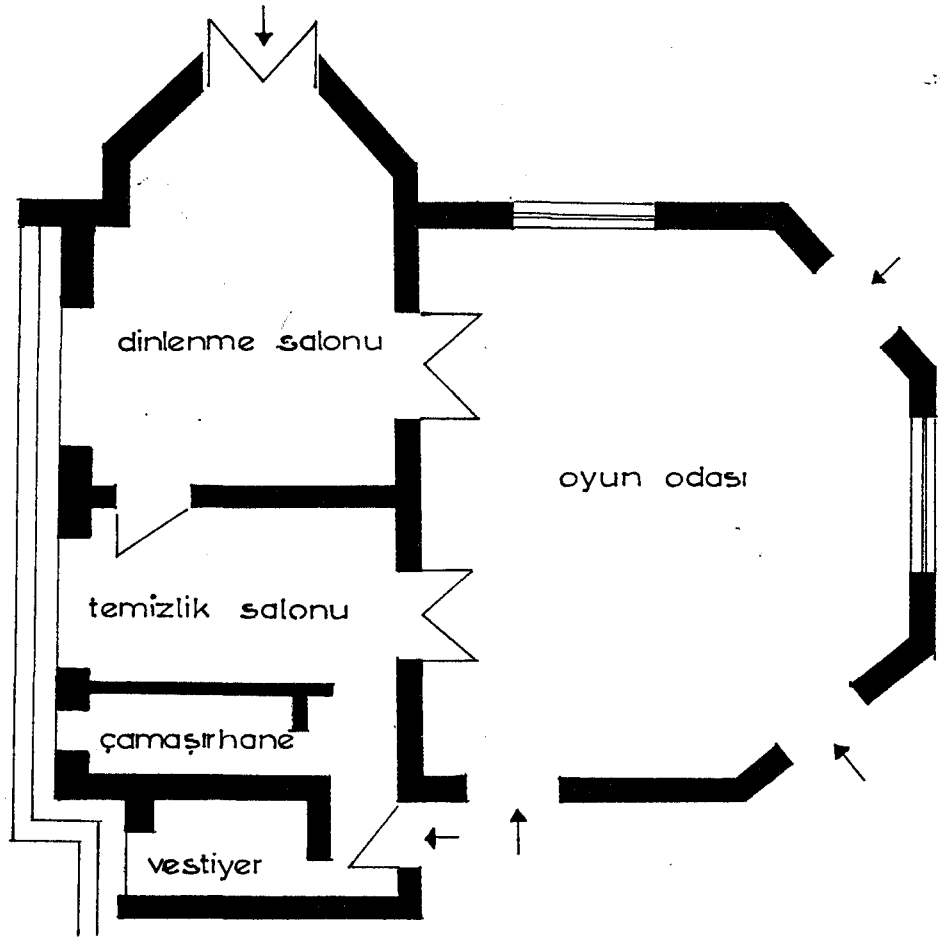
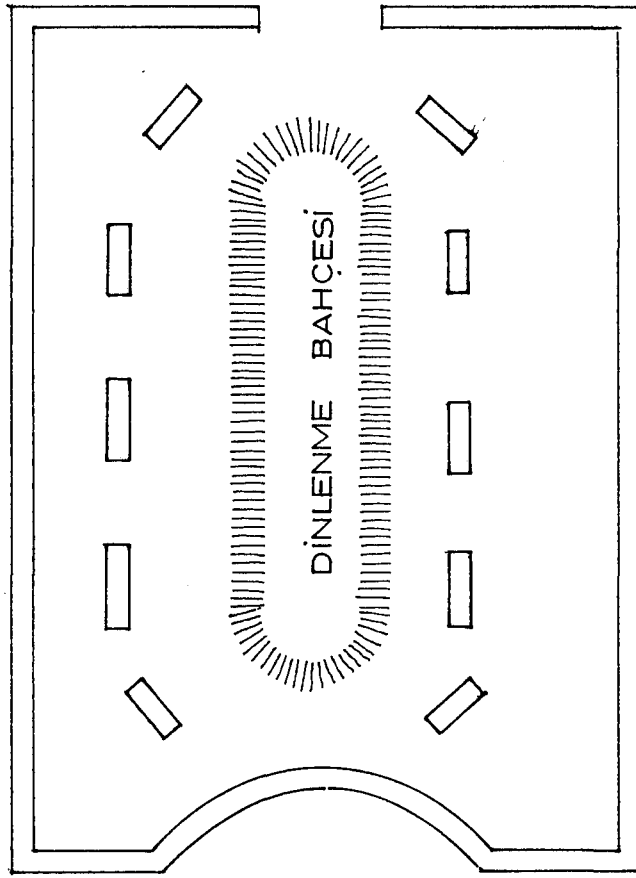
Okulöncesi eğitim alanında karşılaşılan, çözümlenmesi uzun süre ve maddi olanağı gerektiren güçlüklerle eldeki kaynaklardan yararlanarak düzenleyici çözümler bulunabilir. Ancak, yeni düzenlemelerde ve düzenleyici çalışmalarda yararlanılabilecek ölçütlerin geliştirilmesi gerekmektedir.

Okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden çocuklar, uygun koşullar altında ve iyi düzenlenmiş ortamlarda, tanınan özgür seçim haklarını kullanarak belirli konularda görüş belirtme yetisine sahiptirler.

Okulöncesi dönemde çocuklar birleşik özellikler taşımakta ve çocukların görüşlerinden ortak sonuçlar çıkmaktadır. Bu nedenle okulöncesi eğitim kurumları için uygun fiziki ortam hazırlamada çocukların görüşlerinden de yararlanılmalıdır.

yanında alanın farklı boyutlarını ele alan, hizmeti alana indirici kolay uygulanır çalışmalar da yapılabilir.

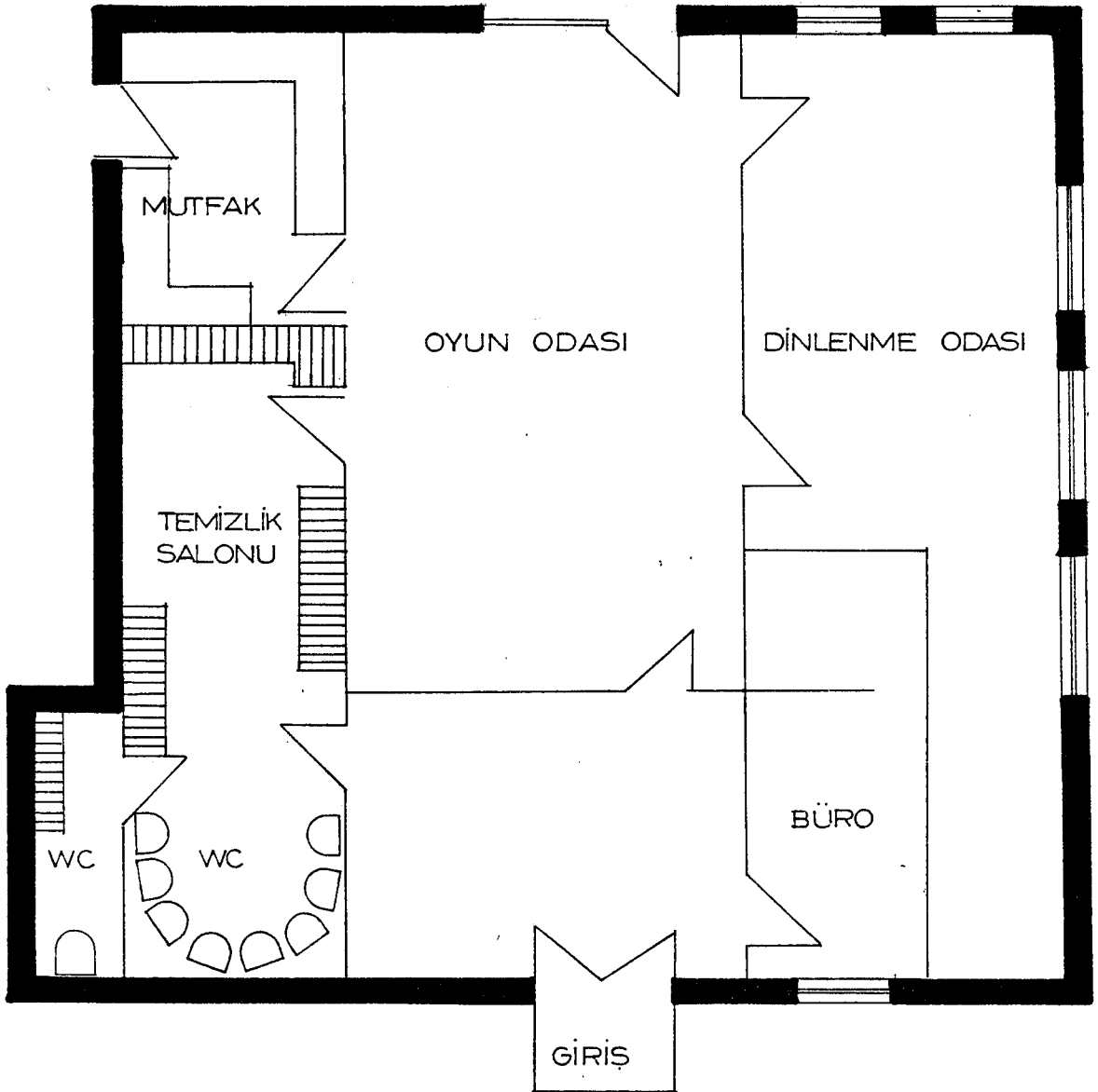
EKLER

Bir anaokulunun bina ve bahçe plânı
Kaynak : (Kantarcioğlu , 1987 , s. 20.)

EK. 1 B

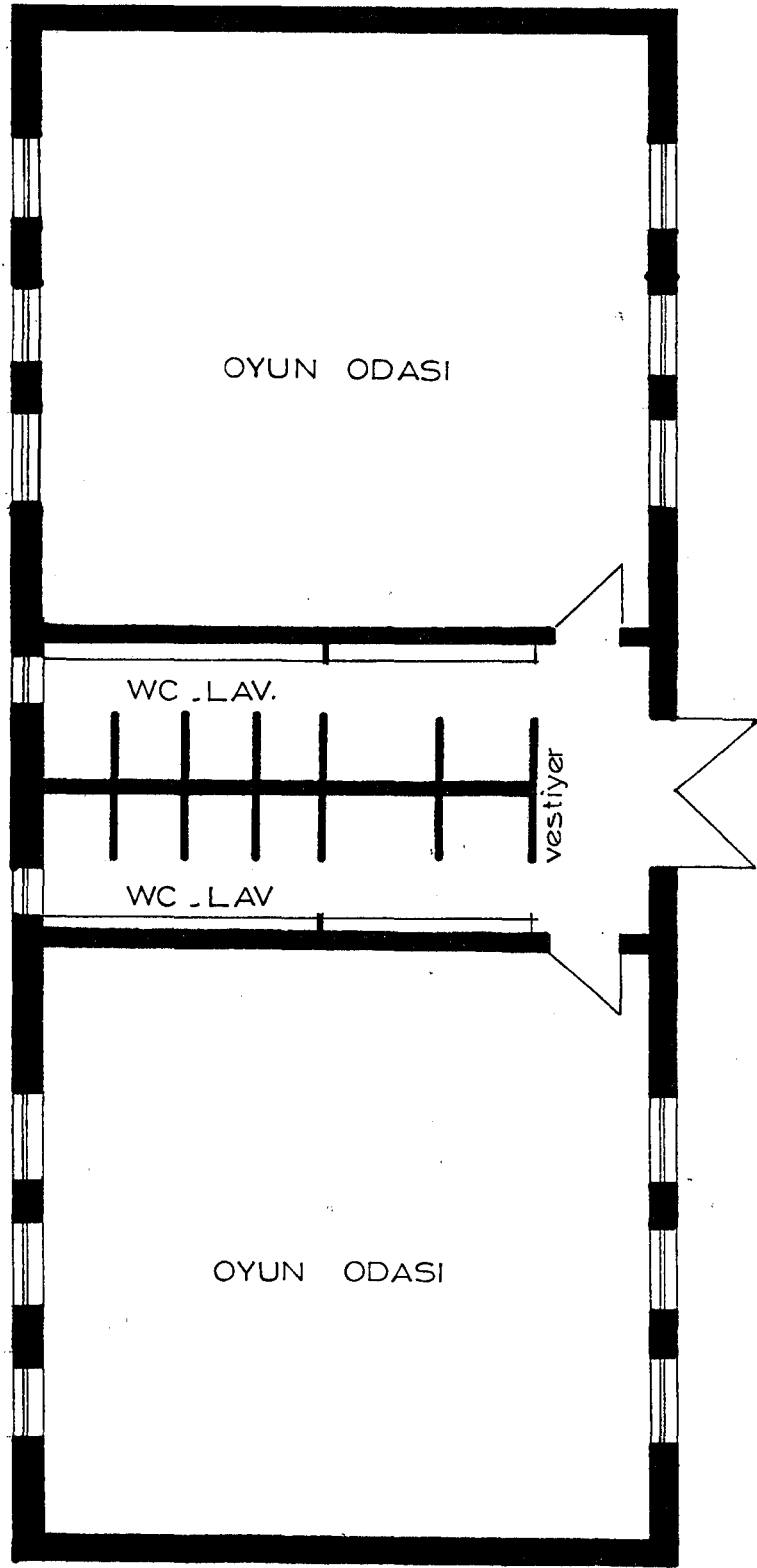
BAHÇE

İki odalı bir anaokulunun bina planı

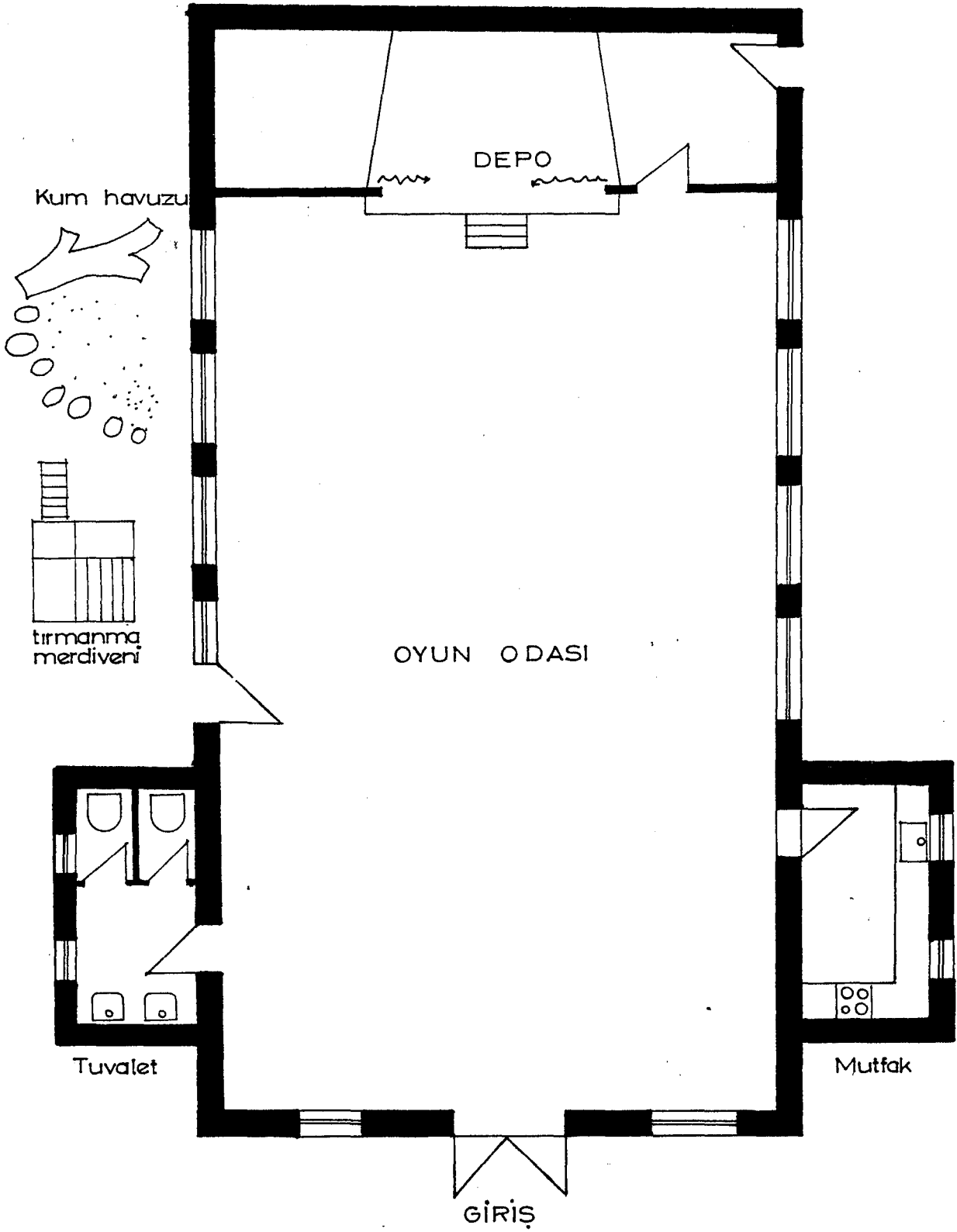
Kaynak : (Kantarcioglu ,1987, s. 16)

EK - 1.C

İki odalı bir anaokulunun bina planı
Kaynak: (Kantarcıoğlu , 1987 . s.16)

EK. 1 D

Bir odalı anaokulu bina planı
 Kaynak :(Basten , 1970 , s.23)

EK_2A

4.3.1988

Anadolu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,
ESKİŞEHİR

İLGİ: 2.3.1988 tarih ve 412/602 sayılı yazı.

Enstitünüz Eğitim Teknolojisi, Eğitim Bilimleri yüksek lisan öğrencisi Müşerref Konrot'un tez çalışması ile ilgili olarak İÇEM' e bağlı çocuk yuvasında gerekli çalışmaları yapmasında hiçbir sakınca yoktur.

Bilgilerinize sunarım.

UMRAN TÜFEKÇİOĞLU
Müdür

SOSYAL HİZMETLER VE ÇOCUK ESİRGEME KURUMU
İL SOSYAL HİZMETLER MÜDÜRLÜĞÜ

SAYI : Ç-1-1-88/ 589
KONU : Tez hazırlama izni,

ESKİŞEHİR

813/1988

ÇOCUK YUVASI MÜDÜRLÜĞÜ

ESKİŞEHİR

Eğitim Bilimleri Yüksek Lisans öğrencilerinden Mığnerref Konrot'un "Anaokullarındaki çocukların renk tercihleri" isimli yüksek lisans tezini hazırlaması amacıyla; genel işleyişi aksatmadan Kuruluşunuzda çalışma yapması Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

3. Mar. 1988. Sos. Hiz. Mem. P. DALGIC

... Mar. 1988. Sos. Çalışma. S. BAYSAL

Muhittin KOZALI
İl Sosyal Hizmetler
Müdürü

EK - 2C

Doç. Dr. İsmail Ulu
8/3/1988

412/602

2.3.1988

P.T.T.
8 MARI 1988
12848

Muhlis UMUR
Başmüdür
P.T.T.

İlgili Makama,

Enstitümüz Eğitim Bilimleri Yüksek Lisans öğrencilerinden MÜŞERREF KÖKROĞ, "Anabakullarındaki Çocukların renk Tercihleri" adlı yüksek lisans tezini hazırlamaktadır.

Okul öncesi kurumlarda yapacağı araştırma için kendisine izinin verilmesini ve yardımcı olunmasını arz ve rica ederim.

İsmail Ulu adına yazan

Yazan

Muhlis Ulu

8/3/1988

OLUR

3/3/1988

İhan OZCAF
Sos. Hiz. Şube Müdürü

TULOMSAŞ

Doç. Dr. Fazıl TEKİN
Enstitü Müdürü

EK - 2D

T. C.

ESKİŞEHİR İLİ
Milli Eğitim Gençlik ve Spor Müdürlüğü

18 MART 1988

SAYI : Kültür Hizmetleri Şubesi 311/ (993)
KONU : Tez.

Eskişehir.

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
(Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü)

İLGİ: 2.3.1988 tarih ve 412/602 sayılı yazı.

Enstitünüz Eğitim Bilimleri Yüksek Lisans öğrencisi Müşerref Konrot'un ilimiz Anaokullarında tezini hazırlaması İl Makamının 15.3.1988 tarih ve 311/9242 sayılı İl Onay'ı ile uygun görülmüş olup, bir adet onay ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

VALİ ADINA

Özer AYDINATAY
Vali Yardımcısı

EKİ:1

EK-2E

10.3.1988

Anadolu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,
ESKİŞEHİR

İLGİ: 2.3.1988 Tarih ve 412/602 sayılı yazı.

Enstitünüz Eğitim Bilimleri yüksek lisans öğrencisi
Müşerref Konrot'un tezini hazırlaması amacıyla, kurumumuzda
gerekli çalışmaları yapması uygun görülmüştür.

Bilgilerinize sunarım.

Yrd. Doç. Dr. Ülkü Üstünoğlu
Anadolu Üniversitesi
Çocuk Yuvası Müdürü

VERİ KAYIT FORMU

Kurumun Adı :

Oyun odası duvarı renk kodu :

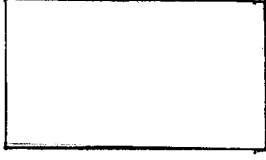
Toplam denek sayısı :

Sıra No	Adı_ Soyadı	Cinsiyet	Doğum tarihi	Yaş Grubu	Seçtiği Renk Kodu

EK - 4

Araştırmada Kullanılan Renklerden Oluşan Plastik Duvar Boyası

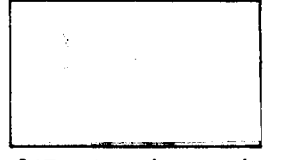
Renk Kataloğu

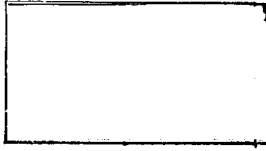
001 Beyaz

009 Gül pembesi

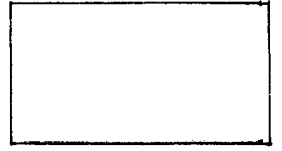
017 Havai mavi

002 Fildişi

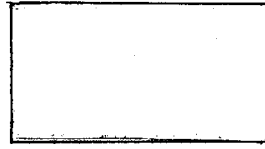
010 Pastel pembe

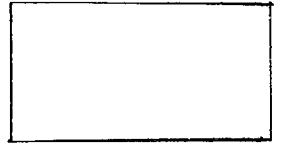
018 Yayla yeşili

003 Şampanya

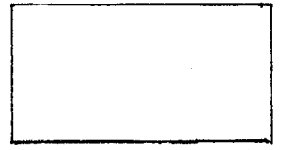
011 Toz pembe

019 Açık yeşil

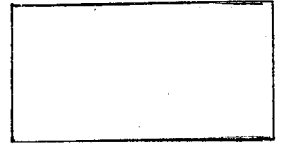
004 Krem

012 Yanık kil
rengi

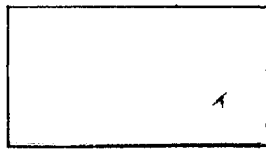
020 Limon yeşili

005 Kanarya
sarısı

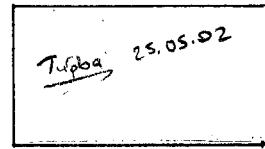
013 Portakali

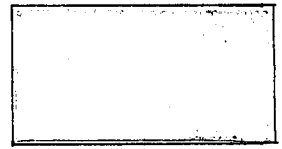
021 Cam göbeği

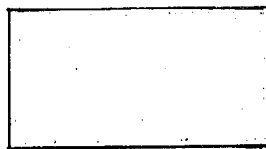
006 Mantar beji

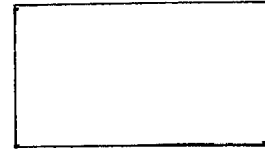
014 Deve tüyü

022 Deniz mavisi

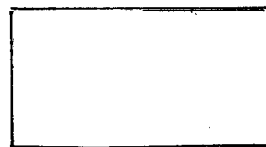
007 Pastel gri

015 Kar mavisi

023 Açık leylak

008 Açık gri

016 Pastel turkuaz

Renk isimleri boya üreten firmalarca kullanılan orjinal isimlerden alınmıştır.

EK-5

BÜYÜK TURP

Bir varmış, bir yokmuş. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, ülkelerden bir ülkede bir köy varmış. Bu köyde herkesin çok sevdiği bir dede yaşarmış. (Burada çocuklara "ister misiniz bu öyküyü birlikte oynayalım?" denilerek çocuklardan birisi dede seçilir. Çocuğun adı sorulur.)

..... (çocuğun adı kullanılarak) dede bir gün hanımına (dede olan çocuk kendine bir hanım seçer) (seçilen çocuğun adı söylenerek):

- Hava ne kadar güzel, istersen seninle söyle çıkıp, biraz dolaşalım, demiş.

..... Hanım:

- A ! Ne iyi olur ! Evde tuz, şeker, yağ azaldı. Hem dolaşır, hem de biraz alışveriş yaparız, demiş.

Hemen kalkıp hazırlanmışlar. Çarşının yolunu tutmuşlar. Önce köyün bakkalına uğrayıp, çay, tuz, şeker, yağ almışlar. Tohum satan (çocuklardan biri seçilip, onun adı söylenerek) 'nin dükkânının önünden geçerken, dede hanımına:

- Artık tohum ekme zamanı geldi. Şuradan sebze tohumu alalım. Bahçemize ekeriz, demiş.

Bu sırada dükkân sahibi da onları görmüş, yerinden kalkıp, yanlarına giderek:

- Merhaba! Nasılsınız? İyi misiniz? diye sormuş.

..... dede:

- Sağol evlâdım. Ben de hanım da çok iyiyiz. Söyle çıkıp bir dolaşalım, hava alalım dedik. Senden de bahçeye ekmek için sebze tohumu alacağız. Hangi sebze tohumların var? demiş.

(Çocuklara "Siz hangi sebzeleribiliyorsunuz, sayın bakalım." denir.)

Dükkan sahibi :

- Aşağı yukarı bütün sebze tohumları var. Hangisini isterseniz verebilirim, demiş.

..... nine:

- Patates, havuç, lahana, ıspanak tohumu olsun, demiş.

..... dede:

- Hanım, sen de ben de turpu çok severiz. İstersen turp tohumu da alalım, demiş.

Dükkan sahibi tohumları paketlemiş, 'ye uzatmış. dede de parasını ödeyip, paketi almış.

- Hoşça kal, deyip dükkândan ayrılmışlar. Eve gelince dede hanımına:

- Epey yorulduk. Birer çay içelim. Dinlenelim. Sonra gider, tohumları ekeriz, demiş.

Çaylarını içip, yanındaki güzel çörek, böreği de yedikten sonra kazmayı, küreği alıp evlerinin önündeki bahçeye çıkmışlar. (Burada çocuklara: "Herkesin önü bahçesi olsun. Siz de kazın, ekin bahçelerinizi." denir.) Toprağı kazıp, tohumları ekmişler. Ama tohumlar birbirine karışmasın diye, ayrı ayrı yerlere ekmişler. Tam hava kararırken işleri bitmiş.

Aradan günler geçmiş. Bir gün dede hanımına:

- Dün eve gelirken gördüm. Ektiğimiz tohumlar yeşermeye başlamış. Gel, sana da göstereyim, demiş.

Birlikte bahçeye çıkmışlar. (Çocuklara: "Bakın bakalım, sizin tohumlarınız da çıkmış mı?" diye sorulur.) Turp ettikleri yere gelince, bir tanesinin diğerlerinden daha uzun saplı, yapraklarının daha büyük olduğunu görmüşler. Şaşırılmışlar. dede hanımına:

- Anlaşılan bu turp çok büyük bir turp olacak, demiş.

Aradan günler, haftalar geçmiş. Yağmur yağmış, güneş çıkmış. (Yağmurun yağışını, güneşin çıkışını çocuklar canlandırırılar.) Sebzeler beslenmiş. Büyük, turp da büyüdükçe büyümüş.

Bir gün dede hanımına:

- Canım çok turp istedi. Gidip bahçeden turp çıkartayım, demiş.

..... nine:

- Sen turp çıkartırken ben de biraz ıspanak toplayayım, demiş.

..... dede doğru büyük turpun yanına gitmiş. (Burada öyküyü anlatan, "İster misiniz ben de büyük turp olayım?" der. Yere oturur. " Bunlar da benim yapraklarım olsun." diyerek kollarını yukarıya kaldırır. Dede olan çocuğu yanına çağırarak, ellerinden tutup çekmesini ister.) Yapraklarından tutup, çekmeye başlamış. Çekmiş, çekmiş, çekmiş. Ama büyük turpu çıkartamamış. Yan tarafta ıspanak toplayan hanımına seslenmiş.

- Ben bu turpu bir türlü çıkartamıyorum. Gelip bana yardım eder misin?, demiş.

..... nine, topladığı ıspanakları sepetine koyup dedenin yardımına koşmuş.

(Nine olan çocuk, dede olanın beline sarılır.)

..... nine dedenin belini, dede de büyük turpun yapraklarını sıkıca tutmuş.

..... dede:

- Ben, bir, iki, üç deyince başlayalım çekmeye, demiş.

..... dede, bir, iki, üç demiş, nine, dedeyi, dede de turpu çekmiş. Bir daha, bir daha çekmişler. Yok! Turpu çıkartamamışlar. Çıkartmak şöyle dursun, yerinden bile oynatamamışlar.

Bakmışlar, görmüşler olacak gibi değil, başlamışlar düşünmeye.

Tam bu sırada köyün çocukları okuldan çıkmış, neş'e içinde evlerine gidiyorlarmış. Torunları (nine kendine bir torun seçer) (seçilen çocuğun adı söylenerek) da koşarak onlara doğru geliyormuş. Çocuk bahçe kapısına gelince:

- Aman ne iyi oldu geldiğin, bize yardım edersin. Ne zamandır uğraşıyoruz, şu büyük turpu çıkartamıyoruz. Sen yardım edersen belki çıkar, demişler.

Torun ninesinin beline, nine dedenin beline, dede de turpun yapraklarına sıkıca sarılmış. Hep birlikte çekmişler, çekmişler. Olanca kuvvetiyle çekmişler. Ama ne mümkün, büyük turp yarından kıtıldamamış bile.

Torun :

- Durun! Benim çok kuvvetli bir arkadaşım var. Onu çağıralım, bize yardım etsin. Belki o zaman çıkartırız turpu, demiş. (Burada çocuğa bir arkadaşını seçmesi söylenir. Çocuklara da arkadaşının kendi istediği birini seçeceği, bu yüzden "Beni seç, beni seç!" dememeleri söylenir.)

Torun, arkadaşı 'ı (seçilen çocuğun adı söylenerek) yardıma çağırır.

- Arkadaşım, şu büyük turpu bir türlü çıkartamıyoruz. Bize yardım edersen, belki çıkartabiliriz, demiş.

..... koşa koşa yanlarına gelmiş. (son seçilen çocuğun adı),'a (torunun adı), (yine torunun adı) ninesine,

nine, dedeye, dede de turpun yapraklarına sıkıca sarılmışlar. Hep birlikte çekmişler, çekmişler, çekmişler. Ama yine de çıkartamamışlar büyük turpu.

(Her çocuk bir arkadaşını yardıma çağırır ve böylece son çocuğa kadar devam edilir. Son çocuktan başlanarak büyük turpa kadar isimler tekrarlanır. Son çocukla birlikte çektiklerinde 'turp' olan kişi kıpırdanarak, sanki topraktan çıkan turpmuşçasına hareketler yaparak yerinden zıplar.)

Bütün çocukların gücü birleşince büyük turp yavaş yavaş yerinden çıkmış. Bu işe hepsi çok sevinmişler. (Çocuklar hoplayıp, zıplayarak sevinçlerini belli ederler.)

Hep birlikte büyük turpu eve taşımışlar. Önce bir güzel yıkamışlar, sonra dede evdeki en büyük bıçakla kesip, parçalamış, oradaki bütün çocuklara dağıtmış.

Turp o kadar büyük, o kadar büyükmüş ki, tüm çocuklara yetmiş.

Bu öykü de böylece bitmiş.

EK-6

VERİ TOPLAMA ARACI

HAYDI BOYAYALIM

Bir varmış, bir yokmuş. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, ülkelerden bir ülkede, sizin gibi büyüüp okul çağı gelmiş, pek çok çocuk varmış.

Bu ülkede yaşayan büyükler düşünmüşler, taşınmışlar:

- Bu çocukların okul çağı geldi. Bunlara okul gerekli, demişler.

Elele verip, sizinki gibi, okullar yapmışlar. Bu okullara güzel güzel oyuncaklar, masal kitapları, (bu arada içinde bulunulan oyun odasında göze batan diğer araç-gereç sayılır) koymuşlar.

Ülkenin çocukları okula başlamışlar ve çok sevmişler okullarını. Her gün neş'e içinde güle oynaya okula gidip geliyorlarmış.

Böylece günler, haftalar, aylar geçmiş ve tatil zamanı gelmiş.

Öğretmenleri birgün çocuklara:

- Çocuklar, bugün okuldaki son günümüz. Yarın yaz tatili başlıyor. Bizler okula gelmeyeceğiz ama, bu arada okulda bir takım işler yapılacak. Biliyorsunuz burayı uzun süredir kullanıyoruz. Oyuncaklarımızdan çoğu kırıldı, bozuldu. Kitaplarımızdan bazıları eskidi, yırtıldı. Bakın şu halılara, minderlere, perdelere nasıl da

kirlenmişler. Oyun odamızın duvarlarının da boyaya ihtiyacı var. Biz tatildeyken, oyuncaklarımız tamir edilecek, kitaplarımızın yırtılan sayfaları yapıştırılıp, onarılacak. Halılar, minderler, perdeler yıkanıp, temizlenecek. Oyun odamızın duvarları boyanacak. Sizin anlayacağınız, okulumuzda yapılması gereken pek çok iş var, demiş.

Bu haberi duyunca çocuklar hem üzülmüş, hem de çok sevinmişler.

Üzülmüşler. Çünkü, belli bir süre için de olsa çok sevdikleri okullarından, öğretmenlerinden ayrı kalacaklarmış.

Sevinmişler. Çünkü, bu arada sıcak yaz günlerinde tatil yaparak, dinlenecekler, belki daha önce görmedikleri yerlere gidip, yeni arkadaşlarla tanışıp, oynayacaklar, güzel vakit geçireceklermiş. Üstelik bu arada okulları ilk açıldığı günlerdeki gibi, tertemiz pırıl pırıl olacakmış.

Servisleri gelince (bulunulan okulun durumuna göre anneleri almaya geldiği zaman v.b. kullanılır) çocuklar birbirlerine iyi tatiller dileyerek, ayrılmışlar.

Derken, günler, haftalar, aylar geçmiş. Çocuklar tatilde güzel günler geçirirken ülkenin tüm okul leri (burada çocukların okul yöneticisi olarak kullandıkları sözcük kullanılır) toplanmışlar. (O anda öyküyü dinleyen çocuklara "İster misiniz, herkes bu ülkedeki okullardan birinin - yukarıda yönetici olarak kullanılan sözcük kullanılarak - olsun?"

denir.) Oyuncakları, kitapları onarmışlar, halılar, perdeler, minderler yıkanmış, sıra oyun odalarının duvarlarının boyanması işine gelince (burada çocuklardan biri seçilerek, adı sorulur çocuğun adı söylenerek ve bey ya da hanım sözcüğü eklenerek) bey/hanım söz almış.

- Arkadaşlar! Benim tanıdığım boyacı (öyküyü anlatan, araştırmacı, kendi adını söyleyerek, "İster misiniz, ben de o boyacı olayım?" der; adını söyleyerek) 'nın dükkânına gidelim. Herkes okulunun oyun odası duvarlarını boyatmak için istediği rengi seçsin. Biliyorsunuz, onda çeşitli renklerde boyalar var, demiş.

Orada bulunanların hepsi bu fikri çok beğenmişler. Hep bir ağızdan:

- Olur! demişler.

Ertesi gün 'nın dükkânına gitmek üzere karar verip ayrılmışlar.

O gün, sabah erkenden, ülkenin meydanındaki parkta toplanıp boyacı dükkânına gitmişler. (Bu arada dükkân sahibi kalkıp, çocukların bulunduğu yerden uzakta bir yere geçer. Çocuklar da ona doğru ilerlerler.)

Dükkân sahibi onları güler yüzle karşılamış:

- Hoşgeldiniz! Buyurun, oturun! (Burada çocuklar yine yerlerine oturtulur.) Sabah sabah böyle hepimiz toplanıp, geldiğimize göre önemli birşeylerin olması gerekir. Hayırdır inşallah, demiş.

Oradakiler, hep bir ağızdan başlamışlar konuşmaya. Dükkân sahibi, kısa kısa öksürdükten sonra:

- Hele bir susun, durun bakalım. Böyle hep bir ağızdan konuşursanız hiç bir şey anlaşılmaz. İçinizden biri anlatsın. Bakalım ne istiyorsunuz, bileyim, demiş.

Grubun en yaşlısı olan (burada göz kararıyla en büyük çocuk seçilir ve adı sorulur; onun adı söylenerek) (hanım ya da beye) sen anlat demişler. O da (aşağıdaki konuşma çocuğa tekrarlatılır) :

- Biliyorsunuz, yaz geldi. Okullar tatile girdi. Biz de hazır çocuklar okulda yokken, kirlenen oyun odası duvarlarımızı boyatalım, dedik. Onun için size boya almaya geldik. Herkes okulunun oyun odası duvarları için kendi seçip, beğendiği rengi alacak. Elinizde yeteri kadar boya var mı? demiş.

- Siz hiç merak etmeyin. O iş çok kolay, diye cevap vermiş dükkân sahibi ve devam etmiş. Üstelik boya kutularını çıkartıp, tek tek göstermeye de gerek yok. Çünkü benim elimde bütün boyaların renklerini ayrı ayrı gösteren renk kartlarım var, onları masanın üstüne yayayım. (Renk kartları masanın üstüne gelışı güzel yayılır.) Gelip, önce adınızı, soyadınızı söyler, sonra renk kartlarının içinden istediğiniz rengi seçip, gösterirsiniz. (Burada o anda okulda bulunanlardan bir yetişkin çırak olarak yardıma çağrılarak) Çırağım (yardım eden kişinin adı söylenerek) size hemen istediğiniz boyayı paketler, demiş.

Orada bulunanların hepsi birden ayağa kalkmışlar (çocuklar oturdukları yerden kalkarlar).

Dükkân sahibi sesini yükselterek:

- Arkadaşlar! Arkadaşlar! Böyle hepiniz birden gelecek olursanız, ben kimin hangi rengi seçtiğini nasıl görürüm! Onun için lütfen şimdi yerlerinize oturun ve sıradan tek tek gelip renk seçiminizi yapın, demiş.

Herkes yerine oturmuş, ve sıranın başındaki kişiden başlamışlar işe. (Burada sıranın başında oturan çocuk kalkıp boyacının yanına gelir ve renk kartları içinden seçtiği rengi gösterir.) Dükkân sahibi önce adını sormuş bu kişiye. Sonra (çocuğun adına hanım ya da bey eklenerek) beğendiği rengi seçmiş. Çıracak kutuların içinden o renk boya kutusunu almış (çıracak olan kişi hayali kutuyu alır gibi yapar) tam paket yaparken (çocuğun adı söylenip) bey/hanım :

- Ama benim boya fırçam da yok, demiş.

Çıracak, yan taraftaki rafta duran fırçalara uzanmış, bir tane fırça alıp, boya kutusuyla birlikte paket yapmış. (Burada çıracak hayali boya kutusunu ve fırçayı paketler.)

Boya ve fırçasını alan (çocuğun adı söylenerek) bey/hanım dükkandakilere:

- Hoşçakalın! deyip, okulunun yolunu tutmuş. (Burada çocuk diğerlerinden daha uzakça bir yerdeki duvara gönderilir ve duvarı boyuyormuş gibi yapması söylenir.)

(Yukarıdaki seçim işi orada bulunan tüm çocuklar için aynı şekilde tekrarlanır.)

Dükkândaki son müşteri de paketini alıp çıktıktan sonra dükkân sahibi çırağı'ya :

- Yorucu ama güzel bir gündü. Çok yorulduk, değil mi? Aslına bakarsan (yönetici için kullanılan sözcük kullanılacak) ler daha çok yorulmuşlardır. Ne tesadüf, hepsi de boya yapmasını biliyorlarmış, demiş.

Çırak da:

- Ustam, çok haklısın. Çok yorulacaklar, ama çocuklar da okula gelip pırıl, pırıl oyun odalarını görünce kim bilir ne kadar sevinecekler, demiş.

Bu arada vakit de epey ilerlemiş. Dükkânın kapanma saati gelmiş. Dükkân sahibi ile çırağı dükkânlarını kapatarak evlerinin yolunu tutmuşlar.

Öykü de burada bitmiş.

EK-7

Dift Örneklem Kolmogorov-Smirnov Testinde D'nin Kritik Değerleri Tablosu
(Büyük Örneklem:iki Uçlu Test)

Anlamlılık Seviyesi	D = maksimum $ S_{n_1}(x) - S_{n_2}(x) $ olduğundan, belirtilen anlamlılık seviyesinde H_0 'ın reddine yol açacak büyüklükteki D değeri
.1	1.22 $\sqrt{(n_1+n_2)/(n_1n_2)}$
.05	1.36 $\sqrt{(n_1+n_2)/(n_1n_2)}$
.025	1.48 $\sqrt{(n_1+n_2)/(n_1n_2)}$
.01	1.63 $\sqrt{(n_1+n_2)/(n_1n_2)}$
.005	1.73 $\sqrt{(n_1+n_2)/(n_1n_2)}$
.001	1.95 $\sqrt{(n_1+n_2)/(n_1n_2)}$

Kaynak : Siegel, 1977, s.303

EK-8

Tek Örneklem Kolmogorov-Smirnov Testinde D'nin Kritik Değerleri Tablosu

Örneklem Rüyükölüü	D = Maksimum $ F_G(x) - S_N(x) $ için anlamlılık seviyesi				
	(N)	.20	.15	.10	.05
1	.900	.925	.950	.975	.995
2	.684	.726	.776	.842	.929
3	.565	.597	.642	.708	.828
4	.494	.525	.564	.624	.733
5	.446	.474	.510	.525	.669
6	.410	.436	.470	.521	.618
7	.381	.405	.438	.486	.577
8	.358	.381	.411	.457	.543
9	.339	.360	.388	.432	.514
10	.322	.342	.368	.410	.490
11	.307	.326	.352	.391	.468
12	.295	.313	.338	.375	.450
13	.284	.302	.325	.361	.433
14	.274	.292	.314	.349	.418
15	.266	.283	.301	.338	.404
16	.258	.274	.295	.328	.392
17	.250	.266	.286	.318	.381
18	.244	.259	.278	.309	.371
19	.237	.252	.272	.301	.363
20	.231	.246	.264	.294	.356
25	.21	.22	.24	.27	.32
30	.19	.20	.22	.24	.29
35	.18	.19	.21	.23	.27
Over 35	$1.07/\sqrt{N}$	$1.14/\sqrt{N}$	$1.22/\sqrt{N}$	$1.36/\sqrt{N}$	$1.63/\sqrt{N}$

Kaynak : Siegel , 1977, s.275

KAYNAKÇA

- Alp, Tuna. "İç Mekânda Renk Kuramları," İç Mekân Düzenleme. Bilim Dalı Konferansları Bildirileri. (1976-1977 ders yılı). Mimar Sinan Üniversitesi Mimarlık Bölümü Yayınları No.4, İstanbul: 1984, s.83.95.
- "Anackulları Yönetmeliği". Tebliğler Dergisi. Sayı No: 1213, 16. Temmuz. 1962.
- Arıcı, Hüsnü. İstatistik / Yöntemler ve Uygulama. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Basımevi, 1972.
- Atar, Attilâ. Renk. Grafik Ders Notları. İzmir: 1978.
- Ayatar, Hazım. Uygulamalı Eğitim İstatistiği. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1971.
- Basten, Joan. "Equipment and Materials," How to Form a Playgroup. BBC Publication. London: Cox and Wyman Ltd., 1970. s.22-45.
- Başaran, İbrahim Ethem. Eğitime Giriş. Ankara: Kadioğlu Matbaası, 1983.
- Belik, Şimâ. "Okulöncesi Kurumların Özellikleri, Nitelikleri ve Program," YA-PA Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri II. III. 1985. Seminer Bildirisi, İstanbul: YA-PA Yayınları, 1985. s.159-162.
- Berk, Nurullah. Resim Bilgisi. Dördüncü Basılış, Varlık Yayınları, Faydalı Kitaplar: 31, İstanbul: 1982.

Berson, P. Minnie ve William W. Chase. "Planning Pre-School Facilities," Early Childhood Education Rediscovered- Readings. U.S.A.: Rinehart and Winstons, Inc., 1968. s.547-578.

Bilim ve Yaşam . Çağdaş Bilim ve Teknoloji Ansiklopedisi. Fizik. Cilt:5. İstanbul: Gelişim Yayınları, 1976.

Birren, Faber. Colour. A Survey in Words and Pictures. Second Printing. New York: University Books Inc., 1966.

Bloom, Benjamin S. Stability and Change in Human Characteristic. New York: John Wiley and Sons, 1964.

Broad, Laura Peabody and Nancy Towner Butterworth. The Playgroup Handbook. London: Sphere Books Ltd., 1977.

Budzinski, Klaus. (Çeviren: Engin Korur) "Biz mi Renkleri Etkiliyoruz, Renkler mi Bizi?" Bilim ve Teknik. Cilt:19, Sayı 227. Ankara: Nural Matbaacılık, 1986. s.6.

Cizre, Cahide ve Diğerleri. "Ülkemizde Okulöncesi Eğitim Durumu ve Sorunları," Okulöncesi Eğitim ve Sorunları. Türk Eğitim Derneği VII. Eğitim Toplantısı Bildirileri (17-18 Kasım 1983). Ankara: Şafak Matbaası, 1983, s.252-258.

Crowe, Brenda. Playgroup Activities. What? How? Why?. Pre-School Playgroups Association Publication. London: Battley Brothers Printers, 1974.

- ,----- . "Okulöncesi Bakım ve Eğitim Personelinin Yetiştirilmesi," Okulöncesi Eğitim ve Sorunları. Türk Eğitim Derneği VII. Eğitim Toplantısı Bildirileri (17-18 Kasım 1983). Ankara: Safak Matbaası, 1983, s.252-258.
- Hess, D. Robert and Doreen J. Croft. Teachers of Young Children. Second Edition. Boston: Houghton Mifflin Company, 1975.
- Hoare, Carol. "The Importance of Play to the Child," How to Form a Playgroup. BBC Publications. London: Cox and Wyman Ltd., 1970, s.14-21.
- Hunia, Fran. The Enormous Turnip. Read It Yourself. Level Two. Laughborough: Lady Bird Books Ltd., 1980.
- Jersild, Arthur. (Çeviren: Gülseren Günce) Çocuk Psikolojisi. Üçüncü Baskı. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları No:79, Ankara: 1979.
- Kantarcıoğlu, Selçuk. Anaokulunda Eğitim. İkinci Baskı. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1984.
- ,----- . Anaokullarında Metod ve Öğretim II. Beşinci Baskı. İstanbul:Milli Eğitim Basımevi, 1987.
- Kaptan, Saim. Bilimsel Araştırma Teknikleri ve İstatistik Yöntemleri. Ankara: Tekışık Matbaası ve Rehber Yayınevi, 1982.
- Karasar, Niyazi. Araştırmalarda Rapor Hazırlama. 4. Baskı. Ankara: Hacettepe- Taş Kitapçılık, Ltd., 1984.

Mesleki ve Teknik Öğretim Kitapları. Etüd ve Programlama Dairesi Yayınları No: 10. İstanbul: Uğur Matbaacılık Sanayii, 1981.

Oğuzkan, Şükran ve Güler Oral. Okulöncesi Eğitimi. İkinci Baskı. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1987.

Oktay, Ayla. " Okulöncesi Eğitime Toplu Bir Bakış," Okulöncesi Eğitim ve Sorunları. Türk Eğitim Derneği VII. Eğitim Toplantısı Bildirileri (17-18 Kasım 1983). Ankara: Safak Matbaası, 1983, s. 3-33.

-----,----- . "Okulöncesi Eğitim Kurumlarının Sorunları ve Öneriler," YA-PA Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri II. III. 1985. Seminer Bildirisi, İstanbul: YA-PA Yayınları, 1985. s.107-114.

Ömeroğlu, Esra ve Meziyet Arı. "Anaaokulna giden beş-altı yaşındaki kız ve erkek çocuklarının zekâ ve yaratıcılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi," Çocuk Sağlığı ve Eğitimi Dergisi. Hacettepe Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Eğitimi Bölümü Yayını. Sayı:3, 1988, s.51-58.

Öz, Feyzi. "Okulöncesi Eğitim," Cumhuriyet Döneminde Eğitim. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1983, s.235-260.

Özgüven, Ethem. "Okulöncesi Eğitimin Sosyal ve Psikolojik Nedenleri," Okulöncesi Eğitimi. UNESCO Türkiye Milli Komisyonu. Ankara: 1977, s.143-158.

- Piaget, Jean. Psychology of Intelligence. Totowa, New Jersey: Littlefield, Adams, 1966.
- Potter, Tom and Byron Mikkellides. Colour for Architecture. New York: Macmillan Publishing Co. Inc., 1976.
- Russell, Bertrand. (Çeviren: Nail Bezen) Eğitim Üzerine. İstanbul: Onur Basımevi, 1984.
- San, İnci. Sanatsal Yaratma, Çocukta Yaratıcılık. İkinci Baskı. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları. Genel Yayın No: 181. Sosyal ve Felsefi Eserler Dizisi: 17, 1979.
- Sel, Ruhi. Anaokulunda Oyun. İkinci Baskı. Ankara: Ayyıldız Matbaası, 1972.
- Sevil, Hüseyin Tekin. "Türkiye'de Okulöncesi Eğitimi Kurumlarında Çalışan Eğitici ve Yöneticilerin Yetiştirilmesi," Okulöncesi Eğitimi. UNESCO Türkiye Milli Komisyonu. Ankara: 1977, s.131-135.
- Seyrek, Hilmi ve Muammer Sun. Çocuk Oyunları. Okulöncesi Eğitimde Oyun Dersi El Kitabı. İzmir: MEY Müzik Eserleri Yayınları, 1985.
- Siegel, Sidney. (Çeviren. Yurdal Topsever) Davranış Bilimleri İçin Parametrik Olmayan İstatistikler. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 1977.
- Sükan, Zafer. Okulöncesi Etkinlikleri. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1983.
- Şahinkaya, Rezzan. "Anaokullarının Amaçları," Okulöncesi Eğitimi. UNESCO Türkiye Milli Komisyonu. Ankara: 1977, s.201-209.

- Tanilli, Server. Nasıl Bir Eğitim İstiyoruz?
İkinci Baskı. İstanbul: Amaç Yayıncılık, 1988.
- Temizsoylu, Nuri. Renk ve Resimde Kullanımı.
İstanbul: [Belli Değil], 1987.
- Tezcan, Mahmut. " Çocuk, Çalışma Yaşamı ve Boş Zaman Uğraşları," Çocuk ve Eğitim. Türk Eğitim Derneği III. Eğitim Toplantısı Bildirileri (25-26 Ekim 1979). Ankara: Şafak Matbaası, 1980, s.173-185.
- Thompson, James J.. Beyond Words. New York: Citiation Press, 1973.
- Türkdoğan, Galip. Resim Bilgisi. Ankara: Ayyıldız Matbaası, 1967.
- Ulcay, Sema. Okulöncesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Kurumlarında Yıllık Program. Türkiye'de Okulöncesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Projesi, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1983.
- Ural, Mehmet. "Ülkemizde Okulöncesi Eğitimin Yeri ve Önemi," YA-PA 4. Okulöncesi Eğitim ve Yaygınlaştırılması Semineri 1986. Seminer Bildirisi. İstanbul: YA-PA Yayınları, 1986, s.13-19.
- . "Okulöncesi Eğitim ," YA-PA 5. Okulöncesi Eğitim ve Yaygınlaştırılması Semineri 1987. Seminer Bildirisi. İstanbul: YA-PA Yayınları, 1987, s.9-16.
- Uran, Fatin. İnşaat Fakültesi Öğrencilerine Mimarlık Bilgisi. İstanbul: İTÜ İnşaat Fakültesi Matbaası, 1974.

Üstünoğlu, Ölkü. Okulöncesi Öğretmenlerinin Uzaktan Öğretim Yöntemi ile Yetiştirilmesine Yönelik Program Modeli. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları No: 107, 1987.

Varış, Fatma. Eğitim Bilimine Giriş. A.Ü. Eğitim Fakültesi Yayınları No:98, Ankara: Sevinç Matbaası, 1981.

Vassaf, Gündüz. " Türkiye'de Okulöncesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Kurumları ve Eğitici Eğitimi Sistemi," Türkiye'de Okulöncesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi ve Bugünkü Durum - Sorunlar - Öneriler. Editör: Selçuk Özgediz. Türkiye'de Okulöncesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Projesi, Boğaziçi Üniversitesi İdari Bilimler Araştırma ve Uygulama Enstitüsü, İstanbul: 1979, s.25-124.

Yörükoğlu, Atalay. Değişen Toplumda Aile ve Çocuk. Ankara: Aydın Kitabevi, 1983.

-----, ----- . Çocuk Ruh Sağlığı. 6. Baskı. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları. Genel Yayın No: 189. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1983.

"1739 Sayılı Milli Eğitim Kanunu'nda Değişiklik Yapan 2847 Sayılı Kanun." Resmi Gazete. Sayı 18081, 16 Mayıs 1983.